САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИ!

*** ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ИККИНЧИ ЯРИМ ЙИЛ БОШЛАНДИ.**
*** ҲАР БИР КОРХОНА ВА ХЎЖАЛИКНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРНИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРИШИГА ЭРИШАЙЛИК.**

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 134 (5995).

12 ИЮЛЬ
СЕШАНБА
1977 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

РЕСПУБЛИКА МАККАЖЎХОРИКОРЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети таъкидлайдики, шу йил 15, 22 июнда ва 3 июлда «Сельская жизнь» газетасида Чехословакия Социалистик Республикаси, Болгария Халқ Республикаси маккажўхорикорларининг Ўзбекистон ССР ва Краснодар ўлкасида маккажўхоридан мўл ҳосил етиштираётган миришкорларга йўллаган мактублари ҳамда республикадаги илғор бригадаларнинг чехословакиялик дўстларга юборган жавоб мактуби эълон қилинди. Бу эса шундан далолат берадики, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақага қишлоқ меҳнатчиларининг янги-янги коллективлари қўшилиб, бу мусобақа муваффақиятли авж олди ва кенг қулоч ёзди, интернационал тус касб этди, совет халқининг социалистик мамлакатлар халқлари билан самарали ва қардошларча ҳамкорлиги, бузилмас дўстлигининг ёрқин намунаси бўлиб хизмат қилади, Улуғ Октябрь ғояларининг конкрет ифодасидир.

Республика партия, совет ва қишлоқ хўжалиги органлари, комсомол ва касаба союз ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ўзбекистонлик ёш маккажўхорикорларга йўллаган машҳур мактубида баён этилган маслаҳатлари ва йўл-йўриқларига амал қилиб ҳамда Қозоғистондаги партия хўжалиги активида сўзлаган нутқида ўзбек маккажўхорикорларининг эришган муваффақиятларига юксак баҳо берилганига жавобан маккажўхори донини етиштиришни кўпайтириш вазифаларини бажаришга қишлоқ меҳнат аҳлини сафарбар этиш соҳасида катта ташкилотчилик ишини амалга оширмоқдалар.

Партия ташкилотининг раҳбарлигида республика комсомоли тўрт йилдан буён маккажўхорикор бригадаларни ўз оталиғига олган. Ёш маккажўхорикорлар бир неча марта табиатнинг шафқатсиз синовларидан шараф билан ўтдилар. Республика хўжаликлари 1976 йилда 690 минг тонна маккажўхори дони етиштирдилар, бу эса 1972 йилдагига нисбатан етти баравар кўп. Маккажўхори донининг ҳосилдорлиги гектар бошига 31,4 центнердан 61 центнерга етди. Қамаши районидаги «Коммунизм йўли» колхозидан Гулбаҳор Нуриллаева, Денов районидаги «Ҳазорбоғ» совхозидан Неъмат Ражабов, Хўжайли районидаги Ленин номли колхоздан Ширин Юсупова, Фрунзе районидаги Жданов номли совхоздан Мастураой Ҳошимова, Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхозидан Найни Маматқодиров бошлиқ илғор комсомол—ёшлар бригадалари ва бошқа миришкорлар маккажўхори экилган майдонларнинг ҳар гектаридан мунтазам равишда 100 центнердан ва ундан ошириб маккажўхори дони олмоқдалар.

Тошкент областнинг маккажўхорикорлари шу йил баҳорда гектаридан 100 центнердан маккажўхори дони олиш учун ватанпарварлик ташаббуси билан майдонга чиқдилар. Қорақалпоғистон ва республикадаги барча областларнинг маккажўхорикорлари уларнинг бу ташаббусидан ибрат олдилар. Ҳозир 1234 комсомол-ёшлар бригадаси гектаридан 100 центнерлик маккажўхори ҳосили олиш учун астойдил курашмоқда. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига кўпгина бошқа бригадалар оширилган мажбурият олишмоқда.

Чехословакия ва Болгария пешқадам маккажўхорикорларининг шонли социалистик ташаббуси совет халқига нисбатан юксак қардошлик ҳиссийтуйғусининг ифодаси ва чинакам интернационализм ифодасидир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Улуғ Октябрнинг 60 йилллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақага қўшилган Венгриядаги Чепель металлургия ва машинасозлик комбинатининг коллективига йўллаган мактубида бу ташаббусга юксак баҳо берди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Краснодар ўлкаси, Чехословакия ва Болгария маккажўхорикорларининг мусобақаси совет кишиларининг диққат-эътиборини ўзига жалб этмоқда ва бу Ўзбекистон маккажўхорикорлари, республика касаба союз ва комсомол ташкилотлари, колхоз ва совхозлар раҳбарлари зиммасига юбилей йили мажбуриятларини бажариш учун курашда катта масъулият юклайди, деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон маккажўхорикорларининг Краснодар ўлкаси, Чехословакия ва Болгария маккажўхорикорлари билан маккажўхори донидан мўл ҳосил етиштириш учун курашда авж олиб кетган мусобақасини ҳамда Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига юксак мажбуриятлар олган маккажўхорикорлик бригадаларининг ватанпарварлик ташаббусларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, область ва район комсомол комитетларига, хўжаликларнинг бошланғич партия ва комсомол ташкилотларига, раҳбарларига маккажўхорикорлик бригадалари коллективларини Чехословакия, Болгария маккажўхорикорларининг мактублари билан кенг таништириш ва шу асосда ҳосил тўплашнинг якунловчи даврида маккажўхори экини парваришини кучайтириш юзасидан қўшимча тадбирларни белгилаш, олинган мажбуриятларни бажаришда бригадаларга ҳамиша амалий ёрдам кўрсатиш топширилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», «Узсельхозтехника» бирлашмаси, «Узплодоовошчвинпром» ва уларнинг жойлардаги органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига маккажўхори ҳосилдорлигини ва ялпи дон ҳосилини кўпайтириш юзасидан олинган мажбуриятларни бажаришда маккажўхорикорлик бригадаларининг барча коллективларига имкони борича кўпроқ ёрдам бериш вазифасини юклади.

Андижон область Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхозида ташкил этилган илғор тажриба мактабида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Найни Маматқодировнинг тажрибаси ўрганилмоқда. Илғор технологияни ҳамда меҳнатнинг илғор усулларини, пешқадам маккажўхорикорларнинг тажрибасини оммалаштириш ва жорий этиш мақсадида ана шу мактабдан ибрат олиб маккажўхорикорларнинг доимий ишлайдиган илғор тажриба мактаблари қуйидаги хўжаликларда ташкил этилсин:

Қорақалпоғистон АССРда — Ширин Юсупова бригадаси базасида Хўжайли районидаги Ленин номли колхозда;

Бухоро областида — Барот Муродов бригадаси базасида Свердлов районидаги «Ўзбекистон» колхозида;

Жиззах областида — Ёқуб Зоиров бошлиқ бригада базасида Жиззах районидаги Навоий номли колхозда;

Қашқадарё областида — Гулбаҳор Нуруллаева бошлиқ бригада базасида Қамаши районидаги «Коммунизм йўли» колхозида;

Наманган областида — Валижон Абдуллаев бошлиқ бригада базасида Тўрақўрғон районидаги «Намуна» колхозида;

Самарқанд областида — Исмоил Киборов бошлиқ бригада базасида Оқдарё районидаги «Дағбет» совхозида;

Сурхондарё областида — Ўлмасхон Ёрова бошлиқ бригада базасида Сариосиё районидаги Калинин номли колхозда;

Сирдарё областида — Жонибек Йўлдошев бошлиқ бригада базасида Ворошилов районидаги Куйбишев номли колхозда;

Тошкент областида — Петр Сон бошлиқ бригада базасида Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь» колхозида;

Фарғона областида — Турсунали Аҳмедов бошлиқ бригада базасида Бағдод районидаги «Пахтакор» колхозида;

Хоразм областида — Собир Қаландаров бригадаси базасида Хонқа районидаги Охунбобоев номли колхозда.

Мусобақадош колхозлар, совхозлар, бригадалар ўртасида маккажўхори бўйича шу йил 15 июлдан 25 июлгача ўзаро текшириш ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Ўзаро текшириш якунлари бригада коллективларида кенг муҳокама қилинсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, тайёрлов министрлигига, «Узсельхозтехника» ва «Узплодоовошчвинпром» бирлашмаларига, «Главсредазирсовхозстрой»га маккажўхорини йиғиштириб оладиган ва уни ташийдиган техника ремонтини, маккахўжори йиғиштириб олиш ва тайёрлаш ишларининг бутун тараддудини 20 июлдан кечикмасдан таъминлаш, ҳар бир комбайндан юқори унумли фойдаланишни, ўрим-йиғимни 10—15 кун ичида батамом тамомлаш учун комбайнларнинг ишини икки сменада ташкил этишни таъминлаш топширилди. Ҳосили йиғиштириб олингандан кейин бўшаган далаларга дарҳол такрор экинлар экилсин.

Область партия комитетлари ишни икки сменада ташкил этишни ҳисобга олган ҳолда ўрим-йиғим агрегатларини юқори малакали механизаторлар билан комплектлашни назорат остига олишлари, ишларнинг юқори сифатини таъминлаган ҳолда энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш ва маккажўхорини йиғиштириб оладиган комбайнларнинг техникавий имкониятларидан энг кўп даражада фойдаланишга эришиш учун механизаторларнинг социалистик мусобақасини авж олдириб юборишлари керак.

Республика қишлоқ хўжалиги министрлигига Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети билан биргаликда маккажўхорикорларнинг республика социалистик мусобақаси ғолибларини мукофотлаш учун Қизил байроқлар таъсис этиш, шунингдек Ўзбекистон маккажўхорикорларининг Чехословакия ва Болгария маккажўхорикорлари билан мусобақасини амалий ташкил этиш ҳамда иш тажрибасини алмашлаш юзасидан таклифларни беш кун муддат ичида киритиш топширилди.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг телевидение ва радио эшиттириш Давлат Комитетига маккажўхорикорлар социалистик мусобақасининг боришини кенг ёритиш топширилди. Социалистик мусобақанинг таъсирчанлигини конкрет мисолларда ҳар тарафлама ёритилсин, социалистик мусобақада юксак кўрсаткичларга эришган пешқадам бригадалар, колхозчилар, совхоз ишчиларининг энг яхши ишлаб чиқариш тажрибаси кўрсатиб берилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳар бир маккажўхорикорлик бригадасининг коллективи илғор иш усулларини қўлланаётган пешқадамларга тенглашади, рекорд ҳосил олиш учун юришнинг барча иштирокчилари янги-янги катта резервларни ишга туширадилар, 1977 йилда олинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз тўла ва ортиғи билан бажарадилар ҳамда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб оладилар, деб ишонч билдиради.

МАХСУС ФИЛЬМ ЧИҚАРИЛДИ

«ПАРТИЯ билан халқнинг чексиз ишончи» деган ном билан чиқарилган махсус фильм 8 июлда Москва кинотеатрларида намойиш қилина бошланди. Фильм СССР Олий Советининг VI сессияси ишлари тўғрисида ҳикоя қилади. Сессия иштирокчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневни ғоят баланд руҳ ва якдиллик билан СССР Олий Совети Президиумининг Раислигига сайладилар.

Бу махсус фильм ҳужжатли фильмлар марказий студияси томонидан чиқарилди.

(ТАСС).

ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

11 июль куни Тошкент шаҳар партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум қатнашчилари Тошкентдаги комплекс қурилишларнинг суръати ва сифатини ошириш соҳасида шаҳар партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин доклад қилди.

Пленумда республика пойтахтидаги уй-жой фондини сақлаш ва ундан фойдаланишни янада яхшилаш тўғрисида шаҳар Ижроия Комитети раиси В. О. Козимовнинг доклади ҳам муҳокама қилинди.

Пленумда Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ПАХТАДАН МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАШ УЧУН

ИЮЛЬ—АВГУСТ ОЙЛАРИДА ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ПАХТАДАН МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАШ ЮЗАСИДАН ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАР СОВЕТИНИНГ

ТАВСИЯЛАРИ

Область пахтакорлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақада актив қатнашмоқдалар. Улар бу йил кам деганда 440 минг тонна пахта етиштириш ва давлатга топшириш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини таъмин этадиган даражада мўл ҳосил етиштириш учун ғўза парваришини кун сайин кучайтирмоқдалар.

Область пахтакорлар советининг аъзолари июль ойининг бошларида колхоз ва совхозларда бўлиб, ғўза парвариши соҳасидаги ишлар билан танишдилар. Кўпгина колхозлар, совхозлар гектарларда белгиланган қалинликдаги ғўза тупларини сақлаб қолиш, далаларни ўтдан тозалаш борасида анчагина ишларни бажариб қўйганлар. Июнь ойининг учинчи ўн кунлигида ғўза гуркираб ўсиб ялпи ҳосил тўплай бошлади.

Кўпгина бригадалар, колхоз ва совхозлар эришилган ютуқларни мустаҳкамламоқдалар, ва шу мақсадда йиғим-терим бошлангунгача бўлган давр ичида ғўза парвариши бўйича конкрет тадбирларни амалга оширмоқдалар, июль-август ойларини мўл ҳосил тўплашда зарбдор ой, деб эълон қилдилар.

Лекин шу билан бирга айрим жойлардаги хўжалик раҳбарлари, мутахассислар бригада бошлиқлари ўртасида эришилган ютукларга ишониб, хотиржамликка берилиш кайфиятлари ҳам йўқ эмас. Шу туфайли парвариш ишларини бўшаштириб юбориш ҳоллари ҳам содир бўлаётир. Бу албатта, тўпланган ҳосилнинг бир қисмини нобуд бўлишига олиб келади.

Область пахтакорлар совети ғўза парвариши соҳасидаги аҳволга баҳо бериш билан бирга колхоз ва совхозларда пахтадан мўл ҳосил тўплаш учун ғўза парвариши соҳасида ҳали катта ишлар бажарилиши лозимлигини қайд этди. 20 августга қадар ҳар туп ғўзада кам деганда 11—12 тадан бўлиқ кўсак тўплаш керак.

Бунинг учун эса:

— июль ойида ғўзани кам деганда икки марта ва август ойида бир марта суғориш зарур. Бир гектарга қанча сув сарф қилинишини ва суғоришлар ўртасидаги муддатни табақалаштирган ҳолда, тупроқнинг шароити ва ғўзанинг ҳолатига қараб белгилаш талаб этилади. Тошлоқ ва қумлоқ ерларда суғоришни ҳар 10—12 кун орасида ўтказиш лозим. Айниқса, тунги суғоришни сифатли ташкил этиш масаласига катта эътибор бериш керак. Кундуз куни ишлайдиган сувчиларнинг нормасини бироз камайтириш, область бўйича уларнинг сонини 20 минг кишига етказиш лозим.

— Ғўзани маҳаллий ўғит билан озиқлантиришни давом эттириш, шарбат усулида суғоришни кенг қўллаш, ғўзаси ривожланишдан орқада қолган участкаларга гектарига кам деганда 30 тоннадан маҳаллий ўғит бериш керак.

— Ғўза қатор ораларида тупроқни доимо юмшоқ ва бегона ўтдан тозаланган ҳолда сақлаш, карта ораларида учраб турадиган айрим ўтларни суғоришдан сўнг қўлда юлиб ташлаш;

— ғўзанинг ҳосил элементларини ва гектарлардаги мавжуд ғўза туплари қалинлигини тўла сақлаб қолишга алоҳида эътибор бериш зарур.

Карта ичида кетмон чопиқ қўлланилмасин. Культиваторларга албатта, ҳимоя тўсиқлари ўрнатилган бўлиши, уларнинг ишчи органлари пухта созланиши, бундай культиваторларда ишдан чиқиб, эскириб қолган шарнир бирлашмаларидан фойдаланишга йўл қўймаслик лозим.

Қатор оралари 90 сантиметр қилиб ғўза ўстирилаётган пайкалларда культиваторларнинг ён томондаги ишчи органлари 8—10 сантиметр чуқурликда, қатор ораларининг ўртасини эса 18 сантиметр; 60 сантиметр оралиқдаги экин майдонларида 8—10 сантиметр ва 16 сантиметр чуқурликда юмшатиши кўзда тутилиши лозим. Культивация пайтида ҳимоя зонаси 13—15 сантиметрни ташкил этсин. Ҳар бир бригадада ғўза парвариши ишлари механизатор ва сувчилар комплексини доимий сақлаш асосида ташкил этилишига эришиш, комплекс аъзолари ўртасида суғориш ва культивация юзасидан белгиланган графикларнинг аниқ бажарилишини таъминлаш: — ғўза чеканкасини қисқа муддатларда ва сифатли ўтказиш, бу ишни ғўзанинг ривожига қараб табақалаштирилган ҳолда ташкил этиш зарур.

Аксарият ғўза тупларида 14—16 тадан ҳосил шохи ва 2—3 тадан йирик ва шунча миқдорда ўртача кўсаклар пайдо бўла бошлаганда ҳамда ҳосил элементлари етарли миқдорда тўплангандагина чеканкани бошлаш лозим.

Қишлоқ хўжалиги органлари, колхоз ва совхозларнинг мутахассисларидан иборат комиссия аъзолари бригадирлар иштирокида ҳар бир картани текшириб чиққач уларнинг кўрсатмаси асосида чеканка қилишнинг графиклари, муддати ва методлари белгиланади.

Ғўзанинг қўл билан чеканка қилинган тепа шохлари дала ташқарисига чиқарилиб, сўнг йўқотиб юборилади;

— Чеканка бошлангунга қадар барча районлар, хўжаликларда бригада бошлиқлари ва механизаторлар пахтачилик бригадаларининг аъзолари иштирокида семинарлар ўтказиш;

— чеканка машиналари ишини культивация ўтказиш ва суғориш эгатлари олиб кетиш ишлари билан мувофиқлаштириб йўлга қўйиш зарур.

Қишлоқ хўжалиги зараркунандаларининг кўпайиши ва ўргимчаккана, кўсак қурти ва пахта шираси кенг тарқалиши мумкинлигини назарда тутиб, ҳашарот тушган майдонларни ўз вақтида аниқлаш ва уларга қарши кураш юзасидан тадбирларни кучайтириш талаб этилади.

Ҳар 50 гектар майдонга биттадан малакали кузатувчи белгиланиши, область бўйича улар сони 2700 кишига етказилиши лозим. Энтимолог-мутахассислар кузатиш-текширишга оид маълумотларни ҳар куни таҳлил қилишлари ва шу асосда қишлоқ хўжалиги зараркунандалари ўчоғини йўқотиш бўйича оператив ва кутилган самарани берадиган тадбирларни амалга оширишлари лозим.

Катта дарахтлар ва алоқа линиялари, ҳамда электр тармоқлари йўқ бўлган майдонлардаги ҳашаротга қарши курашда самолётдан фойдаланиш мумкин.

Ҳашарот тушган майдонларни суғоришдан сўнг дорилаш лозим.

Ўргимчакканага қарши курашни фақат трактор аппарати ёрдамида амалга ошириш ва ҳар гектарига 4—5 килограммдан кельтан контакт препаратларини қўлланиш зарур. Шунингдек, 80 процентли суюлтирилган олтингугурт порошогидан гектарига 3—4 килограмм ҳисобидан, акрекс препаратидан гектарига 2—2,5 килограмм ҳисобидан тайёрланган дори бир гектарига 400—600 литр суюқлик ҳолатида пуркалади. Ёки бўлмаса ўсимлик тунги соатларда туюлган олтингугурт билан чангланади. Бунда 1 гектарга 20—30 килограмм дори сарфланади.

Кўсак қуртининг оммавий тухум қўйиши ва қурт чиқариши муддатларини ўз вақтида белгилаб, бу қуртларни ёшлигидаёқ қириб ташлаш керак. Бунинг учун ҳар гектарига 2,5 килограммдан дендробацилинга 0,5 килограмм фозаллон ёки севин қўшиб тайёрланган дори қўлланилади. Ёки ҳашарот тушган майдонлар тиадан (гектарига 2 килограмм), полидофен (гектарига 2,5 килограмм) препарати билан ва 30 процентли суюлтирилган ДДТ порошоги (гектарига 7 килограммдан) билан пуркалади. Бундай препаратлар самолёт ёрдамида ишлатилганида гектарига 100 литр нормада суюқлик, трактор аппаратида ишлатилганида 400—600 литр сарфланади. Гордон препарати фақат трактор аппарати ёрдамида экинларга сепилади. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ғўзани тунда комплекс дорилаш ишларини ҳам кенг қўлланиш керак. Бунда 12 процентли дуст-гексахлоран ва 20 килограмм туюлган олтингугурт аралашмаларидан дори тайёрланади ва қўл аппарати ёрдамида ғўзаларга сепилади.

25 июлга қадар пахта териш машиналарини ремонт қилиш ва тайёрлашни тугаллаш, уларни механизатор кадрлар билан ишни икки сменада ташкил қилишни кўзда тутган ҳолда таъминлаш лозим. Ҳар бир пахта териш машинаси ремонти сифати комиссия томонидан текширилиб, акт қилингач, қабул қилинади ва механик-ҳайдовчиларга бириктилади.

Август ойида барча хўжаликларда ва районларда механик-ҳайдовчилар маҳорати кўрик-конкурсини ташкил этиш ва ғолибларга «Пахта териш машинасининг энг яхши механик ҳайдовчиси» номини бериш лозим.

Пахта теримини бошлашдан олдин пахта териш машиналари механик-ҳайдовчиларининг район слётларини ўтказиш ва бу слётларда уларнинг социалистик мажбуриятлари ҳамда машина теримини муваффақиятли ўтказиш соҳасидаги вазифаларини муҳокама қилиш лозим.

— 20 августга қадар талаб қилинган миқдордаги ёқилғи — мойлаш материалларини, дефолиация ўтказиш учун заҳарли химикатларни ташиб келтириб қўйиш керак. Аэродромлар ва майдонларни тахт қилиш, трактор аппаратлари ремонтини туғаллаш лозим. Барча транспорт воситалари, пахта қабул қилиш пунктлари, пахта тозалаш заводлари кечасию-кундузи узлуксиз ишлашларини таъмин этиш учун тайёргарлик юксак савияда ташкил этилиши лозим.

Тошкент область пахтакорлар совети.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети шу йил 1 июлгача давлатга сабзавот, картошка, хўл мева сотиш бўйича районлар, колхозлар, совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент районига** (район партия комитетининг секретари Ю. Т. Толипов, район ижроия комитетининг раиси А. К. Абдувалиев, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Р. Усмонова, район комсомол комитетининг секретари Н. Лутфуллаев, қишлоқ хўжалик ва тайёрлов органлари ишчи-хизматчилари касаба союзи район комитетининг раиси С. Тожиев, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш ва сифати бўйича бош давлат инспектори И. Иноғомов) берилди. Бу районда давлатга сабзавот маҳсулотлари сотиш йиллик плани 36,7 процент, картошка сотиш 30,1 процент, хўл мева сотиш 33,9 процент бажарилиб, июнь ойининг учинчи ўн кунлигида йиллик планга нисбатан сабзавот сотиш бўйича 4,7 процент, картошка сотиш бўйича 13.8 процент, хўл мева сотиш бўйича 21,6 процент ўсишга эришилди.

Байроқ Калинин районидан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи Тошкент районидаги **Навоий номли колхозга** (раиси Н. Боймуҳамедов, партия комитетининг секретари Ш. Абдуазимов, бош агрономи Г. Валиев) берилди. Бу колхозда давлатга сабзавот сотиш йиллик плани 77,7 процент, картошка сотиш плани 25,9 процент, хўл мева сотиш плани 22,4 процент бажарилиб, июнь ойининг учинчи ўн кунлигида сабзавот сотиш бўйича 11 процент, картошка сотиш бўйича 21,7 процент, хўл мева сотиш бўйича 13,4 процент ўсишга эришилди.

Байроқ шу райондаги Ленин номли колхоздан олиб бериладн.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи Калинин районидаги **«Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозига** (директори Ф. Азимхўжаев, партия комитетининг секретари В. С. Закарьян) берилди. Бу совхоз ишчилари давлатга сабзавот сотиш йиллик планини 35 процент, картошка сотиш планини 10,4 процент, хўл мева сотиш планини 70 процент бажариб, июнь ойининг учинчи ўн кунлигида йиллик планга нисбатан сабзавот сотиш бўйича 8,7 процент, картошка сотиш бўйича 9,8, процент, хўл мева сотиш бўйича 37 процент ўсишга эришдилар.

Байроқ шу райондаги «Партия XXI съезди» совхозидан олиб берилади.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун Тошкент районига, шу райондаги Навоий номли колхозга, Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 11 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — бир кунлик ўсиш, иккинчи устун — мавсум бошидан буён.

Калинин	0,4	81,1
Пискент	0,8	79,2
Бўка	0,6	76,5
Оққўрғон	0,7	75,8
Бекобод	0,7	75,5
Қуйи Чирчиқ	0,4	75,0
Тошкент	1,7	74,9
Ўрта Чирчиқ	0,2	73,9
Оржоникидзе	—	72,1
Оҳангарон	—	70,5
Чиноз	0,5	70,4
Янгийўл	0,2	64,4
Юқори Чирчиқ	—	62,5
Бўстонлиқ	0,6	59,5
Область бўйича:	0,4	73,2

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАХТ ҚОМУСИ

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ районидаги хўжаликлари етиштирилган мўл дон ҳосилини тез ва нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар. Қизғин меҳнат беллашувида «Ленинский путь» колхози ғаллакорлари пешқадамлар сафида бормоқдалар. Бунда илғор комбайнчилардан Г. Эрмалаев билан Г. Лиларнинг ҳиссаси катта бўляпти. Улар кунига 8—9 гектар ердаги дон ҳосилини янчишга улгурмоқдалар.

А. Ахатов фотоси.

САФИМИЗДА ҚОЛОҚЛАР БЎЛМАСИН

КОЛЛЕКТИВ АНЪАНАЛАРИГА СОДИҚЛИК

ЦЕХГА киришингиз билан ишлаб чиқариш илғорларининг меҳнат ғалабалари ҳақида маълумот берувчи тахтага кўзингиз тушади. Унга «Бугунгача цех социалистик мусобақасида А. Титова бригадаси пешқадамлик қилмоқда» деб ёзиб қўйилган. Электротехника заводининг ишчи-хизматчилари йил бошида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик юбилей тўйини муносиб меҳнат тўёналари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизғин авж олдириб юборишди.

Барча цехлар, бригадалар ўзаро мусобақалашмоқдалар. Бундай меҳнат баҳслари яхши натижаларга олиб келяпти. Коллективларнинг аксарият кўпчилиги давлат планларини муддатидан илгари ортиғи билан бажармоқда. Тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифатини оширишда яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Қолган бригадалар эса уларга тенглашишга, улар каби ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эришишга ҳаракат қилишяпти.

Биринчи цех социалистик мусобақасининг ғолиби Антонина Титова бошлиқ бригада ана шундай ташаббускор коллективлардан.

Мана бир неча йилдирки бригада мунтазам социалистик мусобақада ғолиб чиқмоқда. Коллектив бир неча бор «Энг яхши бригада» номига сазовор бўлди. 31 кишидан иборат йиғувчи слесарлар ишларни тез ва соз бажариш иштиёқида доимо баракали меҳнат қилмоқда. Бригадада жами 600 та турли хилдаги электротехник буюмлар тайёрланади. Уларнинг ҳар бири сифатли, пишиқ бўлаяпти.

— Ўзингиз ўйлаб кўринг, биз тайёрлаётган электр калитлар 127 вольтдан 360 вольтгача бўлган кучланишдаги токларни тармоқларга улаб, узиб туради,— дейди бригада бошлиғи А. В. Титова.— Шундай экан уларнинг сифатсиз ёки брак ҳолда ишлатилиши фожеали оқибатларга олиб келиши мумкин. Қолаберса бригадамиз корхонамиз шуҳратига доғ туширмаслиги керак. Биз тайёрлаётган маҳсулотларнинг 80 процентдан кўпроғи ўнлаб чет эл мамлакатларига жўнатилади. Шундай бўлгач маҳсулотнинг сифатсизлиги ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас

Кейинги йилларда ишлаб чиқариш салмоғи анча юксалди. Бригадада ПКВ-10, ПКВ-25 сингари янги электр включателларини тайёрлашга киришилди. Янги маҳсулотларни ишлаб чиқаришнинг энг қулай ҳамда прогрессив усуллари кенг қўлланиляпти. Бу соҳада тажрибали слесарлар ибратли ишлар қилдилар. 17 йилдан бери корхонада ишлаб келаётган Г. Аглиулова, М. Макаенко, А. Обувалова ва бошқалар шулар жумласидандир. Улар меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришиш билан бирга ҳамкасбларини ҳам зарбдорларча ишлашга даъват этмоқдалар.

— Биз мусобақадош бўлган коллективга ўз ишининг етук билимдонларидан ҳисобланган Михаил Поликарпов бошчилик қилади,— дейди А. Титова.— Поликарпов электр аппаратлари тайёрлашда кўзга кўринган усталардан. Коллектив аъзолари ҳам бригадирга тортган. Лекин биз ҳам бўш келмаяпмиз. Ишчиларимиз ўз ваъдалари устидан чиқиш ҳамда йилни ёруғ юз билан якунлаш иштиёқида фидокорона ишлаб, социалистик мусобақанинг беш ойлик якунларига кўра олдинда боришяпти. Шуниси қувончлики, бригадамизга келиб қўшилган ёшлар кекса авлоднинг меҳнат анъаналарини давом эттирмоқдалар.

Дарҳақиқат, Титова шуларни эслаганда беҳад қувониб кетди. Мазкур бригада дастлаб 1963 йилда ташкил этилганда бу ерда беш киши ишларди. Шулардан тўрт ишчи — Антонина Титова, Тамара Молатникова, Мария Полупанова ва Валя Добривалар айни пайтда ҳам бригадада. Бора-бора чет мамлакатларга жўнатилаётган маҳсулотларни кўплаб ишлаб чиқариш талаб қилина бошланди. Бу эса бригаданинг кенгайишига олиб келди... Айни пайтда коллектив сафи бошланғич даврдагидан олти баровар кенгайган. Ишлаб чиқариш ҳажми эса 60 марта кўпайди. Бунга сабаб қўл меҳнати бирмунча автоматлаштирилди, бир қатор ишларни механизмлар ёрдамида тез бажариш имкони туғилди ва муҳими ишлар конвейер усулда бажарила бошланди.

— Бригадамиз «Сафимизда қолоқлар бўлмасин» шиори остида меҳнат қилмоқда —деб давом этди А. Титова, —конвейер усулида ишлаш эса коллективда қолоқлар бўлиши мумкин эмаслигини тақозо этади. Чунки, иш жараёнида 22 ишчи конвейер ёнида ўтиради. Агар бир киши ўз вазифасини бажаришга улгурмаса, қолган слесарлар ҳам бўш туриб қолади. Ана шунинг учун ҳам бригадада коллективизм руҳи кучли, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш сезилиб туради.

Кейинги йилларда бригадага завод қошидаги ҳунар техника билим юртининг талабалари келиб қўшилди. Коллективнинг тажрибали ишчилари уларга амалий кўникмалар беришда, иш жараёнларини ўзлаштиришларида кўп меҳнат қилдилар. Айни пайтда Люба Терновская, Лида Зенченко сингари ёшлар ҳам тажрибали ишчилар билан тенгма-тенг ишлаяпти.

— Шу кунларда коллективимиз меҳнаткашлари СССР Конституцияси лойиҳасини кенг муҳокама қилмоқдалар,— дейди А. В. Титова.—Конституциянинг 21 моддасида келтирилган сермазмун сўзлар нақадар ҳаётий эканлигини биз ўз турмушимиз мисолида кўриб турибмиз. «Давлат комплекс механизациялаш ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш асосида меҳнат шароитини яхшилаш тўғрисида, оғир қўл меҳнатини қисқартириш, бора-бора бутунлай тугатиш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилади» дейилади бу моддада. Биз бу ғамхўрлик ҳозирданоқ амалга оширилаётганлигини, оғир қўл меҳнатимиз осонлашганлигининг гувоҳимиз. СССР янги Конституцияси лойиҳаси бизни юксак марралар сари илҳомлантириб юборди. Айни пайтда ишчиларимиз шонли Октябрь революциясининг 60 йиллик юбилей тўйини муносиб тортиқлар билан кутиб олиш ниятида социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтармоқдалар.

Ҳеч шубҳа йўқки бригада аъзолари қутлуғ айёмни ҳам социалистик мусобақа пешқадамлари сифатида кутиб оладилар.

М. МИРАЛИМОВ.

ҲАР БИР КИШИНИНГ ҚАЛБИГА ЕТКАЗИЛМОҚДА

ЎЗБЕКИСТОНДА СССР Конституциясининг лойиҳаси сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят жўш урган вазиятда муҳокама қилинмоқда. Минг-минглаб пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар, агитаторлар КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленумининг материалларини, Совет давлатимиз Асосий қонунининг ҳар бир моддасини ҳар бир меҳнатчининг қалбига етказмоқдалар.

Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан қарийб 900 киши 38 та халқ сиёсий мактабларининг тингловчилари бўлишди. Бу мактаблар партия Марказий Комитети 1977 йил Май пленумининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу пленумда қилган доклади қоидалари ва хулосаларини, СССР янги Конституциясининг лойиҳасини чуқур ўрганиш мақсадида бирлашма партия комитетининг ташаббуси билан тузилди. Бирлашма коммунистлари партиянинг энг муҳим ҳужжатларини пропаганда қилишнинг ана шундай формасига биринчи марта мурожаат қилаётганлари йўқ. Бу ерда икки йил муқаддам тузилган халқ сиёсий мактаблари яхши ишлади. Ўша пайтда бундай мактабларда неча юзлаб ишлаб чиқариш ходимлари КПСС XXV съезди материаллари билан, ўнинчи беш йилликда мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари билан атрофлича танишган эдилар.

Халқ сиёсий мактабларига раҳбарлик қилиш учун партия комитети тажрибали пропагандистлар ва сиёсий ахборотчиларни ажратди. Улар зарур адабиёт билан таъминландилар, махсус справочник тайёрланди. Бу справочникда ҳозир амалдаги СССР Конституцияси қабул қилингандан кейин ишлаб чиқариш коллективи ҳаётида рўй берган ўзгаришлар акс эттирилди.

(ЎзТАГ).

УМУМХАЛҚ ДАВЛАТИ

ЛОЙИҲА САТРЛАРИНИ ШАРҲЛАЙМИЗ

ДАВЛАТ ва ҳуқуқ тўғрисидаги марксча-ленинча таълимотга асосланиб, уни тараққий эттириб, Совет Иттифоқининг ижтимоий-сиёсий тарихий тажрибасини умумлаштирган СССР янги Конституцияси лойиҳасида Совет давлатининг халқ хўжалиги ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик ролига катта ўрин ва аҳамият берилган.

Маълумки, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси натижасида тузилган пролетариат диктатураси давлати социализм қуришнинг асосий қуроли бўлиб хизмат қилди. У капиталистлар ва помешчикларнинг иқтисодий ҳукмронлигини бекор қилди, ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий мулклигини барқарор этди, қисқа давр ичида саноатни индустриялаштириш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ва маданий революция вазифаларини амалга оширди. Бу ғоят катта социал-иқтисодий ўзгаришлар социалистик жамиятнинг вужудга келиши ва ривожланишини таъминлади.

Социализмдан аста-секин коммунизмга ўтиш даврида давлатнинг социал-иқтисодий ва маданий вазифалари яна ҳам кенгаяди. Шунинг учун ҳам Совет умумхалқ давлати коммунизм қуришнинг асосий қуроли ҳисобланади. Эндиликда коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, социалистик экономикани ривожлантириш, **коммунистик жамият кишисини тарбиялаб етиштириш, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражасини ошириш —Совет давлати олдида турган энг муҳим бош вазифалардандир.**

СССР Конституцияси лойиҳасида кўрсатилганидек, кишиларнинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини энг тўлиқ қондириш социализмда давлат томонидан ривожлантирилаётган ижтимоий ишлаб чиқаришнинг олий мақсадидир. Бунинг учун Совет давлати миллий даромаднинг истеъмол фондларига ажратиладиган қисмларини кўпайтира боришга эътибор бериб келяпти. Чунончи, 9-беш йилликда СССРнинг миллий даромади тахминан 1,6 триллион сўмни ташкил этган бўлса, унинг қарийб учдан икки қисми халқ истеъмоли фондларига ажратилди. Шу йиллар ичида 31 миллион ишчи ва хизматчининг иш ҳақи оширилди ва уларнинг ўртача бир ойлик иш ҳақи 1970 йилдаги 122 сўмдан 1975 йилда 146 сўмга етказилди; Колхозчиларнинг ижтимоий хўжаликдан оладиган даромадлари эса 25 процентга кўпайди.

Совет давлати ижтимоий бойликларни кўпайтириш ва меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш манбаи бўлган совет кишиларининг эркин меҳнатини ташкил этади, меҳнат шароитини ҳар томонлама яхшилаш учун ғамхўрлик қилади. СССРнинг Асосий Қонуни лойиҳасида кўрсатиладики, «Ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга меҳнатига яраша» деган принципга мувофиқ, Совет давлати меҳнат меъёрини ва истеъмол меъёрини контроль қилиб туради, социал таъминотни ривожлантиради, меҳнаткашларнинг меҳнат ҳақи, реал даромадлари ҳамда ижтимоий истеъмол фондлари даражасини меҳнат унумдорлигининг ўсишига қараб кўтариш йўлини оғишмай амалга ошираверади.

Совет давлати меҳнаткашларнинг ижодий активлигига, социалистик мусобақага, фан-техника тараққиётининг муваффақиятларига таяниб, меҳнат унумдорлигини ўстиришни, ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ва иш сифатини оширишни, халқ хўжалигининг узлуксиз ва мутаносиб ривожланиб боришини таъминлайди. Шу билан биргаликда давлатимиз жамиятнинг социал бир хиллигини кучайтиришга, СССРдаги барча миллатлар ва элатларни янада ривожлантиришга ва яқинлаштиришга кўмаклашади.

Совет давлати гражданларнинг ўз ижодий кучлари, қобилият ва истеъдодларини ривожлантириш ва ишга солишлари, шахснинг ҳар томонлама камол топиши учун реал имкониятларни кенгайтиришни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Шу боисдан шаҳарлардагидек, қишлоқ жойларида ҳам халқ маорифи, маданият, соғлиқни сақлаш, маиший хизмат кўрсатиш, савдо ва коммунал хўжалик муассасаларининг шаҳобчаларини кенгайтириш, қишлоқларни обод посёлкаларга айлантириш программаси изчиллик билан амалга ошириллаверади. Бу тадбирларнинг ҳаммаси шаҳар билан қишлоқ ва ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги муҳим тафовутларни йўқотишга ёрдам беради.

Асосий Қонун лойиҳасида Совет давлатининг фанни планли равишда ривожлантириш ва илмий кадрлар тайёрлаш, социалистик жамиятнинг маънавий бойликларини қўриқлаш ва кўпайтириш, маданият ва санъатни ривожлантириш борасидаги вазифалари ҳам белгиланган. Маориф системамизнинг ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, маънавий ва жисмоний камол топтириш, уларни меҳнатга ва ижтимоий фаолиятга тайёрлашга хизмат қилиши алоҳида таъкидлаб ўтилган.

Ижтимоий ишлаб чиқаришни ва социал-маданий қурилишни жадал суръатлар билан узлуксиз ривожлантириш ва унга давлат раҳбарлигини таъминлаш бутун жамият тараққиётини ҳамда халқ фаровонлигини белгиловчи асосий шартдир. Шу боисдан Совет давлатининг экономикага ва социал-маданий ҳаётга раҳбарлиги ва уни ривожлантиришдаги фаолияти кўп қирралидир. Совет умумхалқ давлатининг иқтисодий ва социал-маданий роли тўғрисида гапирганда давлат фаолиятининг энг муҳим томонлари ёки йўналишларига тўхтаб ўтиш лозим.

Даставвал шуни айтиш лозимки, мамлакат экономикаси ҳамда социал-маданий қурилишни ривожлантиришнинг барча энг муҳим вазифалари ва йўл-йўриқларини Коммунистик партия ва Совет давлати аниқлаб, белгилаб беради. Масалан, КПСС XXV съезди тасдиқлаган 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Асосий йўналишларида мамлакат экономикасини ва халқ маданиятини 10-беш йилликда тараққий эттиришнинг бош вазифалари ва уларни бажариш йўл-йўриқлари аниқ белгилаб берилган. КПСС ва Совет давлати бу вазифаларнинг амалга оширилишини ташкил этади, совет кишиларини, давлат ва жамоат ташкилотларини социал-иқтисодий планларни бажаришга жалб қилади. Иқтисодий, социал ва маданий ривожланиш план ва вазифаларини белгилашда меҳнаткашлар ва уларнинг коллективлари иштироки ҳам юксак даражада таъминланади.

Сўнгра, Совет давлати халқ хўжалигига ва социал-маданий қурилишга бевосита раҳбарлик қилиш учун, Олий ва маҳаллий Советлар ҳамда ҳукуматдан ташқари ўзининг махсус органларини —министрликларни, давлат комитетларини ва уларнинг кўп сонли маҳаллий органларини ташкил этади, уларнинг вазифа ва ваколатларини аниқлаб беради. Бу органлар халқ хўжалиги ва маданиятнинг тегишли соҳаларига кундалик раҳбарликни олиб борар эканлар, шу соҳанинг бутун ҳолатига, ривожланишига, ишлаб чиқаришга ва ижтимоий практикага фан-техника ютуқларини жорий қилишга жавобгардирлар.

Шуни алоҳида кўрсатиш кераккки, Совет давлати СССР халқ хўжалиги ва маданий қурилишнинг ривожланишини давлат планлари асосида бошқариб боради. Олий ва маҳаллий Советлар ўз территориясида халқ хўжалигини ҳамда социал-маданий қурилишни ривожлантиришнинг бир йиллик ва беш йиллик давлат планларини муҳокама қилиб, тасдиқлайдилар ва уларнинг бажарилиши тўғрисида бошқарув органларининг ҳисоботларини мунтазам эшитиб турадилар. Худди шунингдек, Совет давлати ва унинг органлари халқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантиришни пул ва бошқа моддий-техникавий ресурслар билан таъминлайдилар. Бунда Советлар томонидан тасдиқланадиган йиллик давлат ва маҳаллий бюджетлар катта роль ўйнайди.

СССР экономикаси ва социал-маданий ривожланишининг давлат томонидан планлаштирилишида ва пул маблағлари билан таъминлашида социалистик халқ хўжалигининг асоси бўлган ишлаб чиқариш воситаларининг социалистик мулклиги— яъни СССР иқтисодий системасининг негизи —белгиловчи аҳамиятга эгадир. СССРда социалистик мулк давлат, колхоз—кооператив ва жамоат ташкилотларининг мулки шаклида мавжуддир. Бунда давлат мулки бутун совет халқининг умумий бойлиги, социалистик мулкнинг асосий формасидир. Янги Конституция лойиҳасида белгиланганидек, ер, ер ости бойликлари, сувлар, ўрмонлар фақат давлат мулкидир, асосий ишлаб чиқариш воситалари—саноат, қурилиш ва қишлоқ хўжалик корхоналари, транспорт ва алоқа воситалари, шунингдек банклар, савдо корхоналари ва социал-маиший корхоналар, шаҳардаги асосий уй-жой фонди давлатникидир. Давлат социалистик мулкни қўриқлайди ва уни кўпайтириш учун шароит яратиб беради, экономикани жадал суръатлар билан ривожлантиришда жамиятнинг иқтисодий қонунларига таяниб, фан-техника ютуқларини социалистик тузум афзалликлари билан бирга қўшиб олиб боради.

Совет ҳокимияти йилларида СССР халқ хўжалиги ва социалистик маданият, шу жумладан илгари қолоқ бўлган республикаларнинг экономикаси ва миллий маданияти ҳам мисли кўрилмаган даражада ривожланиб кетди. Масалан, Ўзбекистон ССРда фақат 1940—1975 йиллардагина саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш 13 баравардан ортиқроқ кўпайди, қишлоқ хўжалигининг асоси бўлган пахтачиликда эса умумий ялпи ҳосил 1925 йилдаги 205 минг тоннадан 1974 йилдаёқ 5 миллион тоннага етказилди. Саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг кўп турлари дунёнинг 100 га яқин мамлакатларига экспорт қилинмоқда.

Яна шуни ҳам айтиш лозимки, Совет давлати экономикага ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш, иқтисодий-маданий муносабатларни тартибга солиб туриш учун қонун ва бошқа ҳуқуқий актларни яратади ва уларни доимо такомиллаштириб боради. Ҳуқуқий актлар партия ва давлатнинг социал-иқтисодий сиёсатини амалга оширишда, халқ хўжалиги ва маданий қурилишни ривожлантириш планларини ўз муддатида сифатли қилиб бажаришда, хўжалик ташкилотлари ва корхоналари, маданий муассасалар ҳамда давлат органлари ўртасидаги иқтисодий-маданий муносабатларни тартибга солишга актив ёрдам беради. Шу боисдан ҳам кейинги 5—6 йил ичида ҳаракатдаги хўжалик қонунларини янада такомиллаштириш ва уларни системалаштириш соҳасида улкан ишлар олиб брилмоқда.

Булардан ташқари, Совет давлати социалистик экономика ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш учун кундалик жорий масалаларни ҳам ҳал этиб туради. Бунда хўжалик органлари ва ташкилотлари, маданият муассасалари учун кадрлар тайёрлаш, уларнинг малакасини ошира бориш, фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, хомашёдан тежамкорлик билан фойдаланиш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва иш сифатини ошириш каби масалалар жиддий ўрин эгаллайди. Яна шуни ҳам айтиш керакки, Совет давлати СССРдаги ҳозирги ва келажак авлодларнинг манфаатларини кўзлаб, ер ости бойликларини, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини қўриқлаш ва улардан илмий асосда, оқилона фойдаланиш, ҳаво ва сувни тоза сақлаш, табиий бойликларни узлуксиз кўпайтириб боришни таъминлаш ва атроф-муҳитни яхшилаш учун зарур чоралар кўрмоқда. Булар катта иқтисодий, социал ва тарбиявий аҳамиятга моликдир.

Совет давлатининг ижтимоий ишлаб чиқариш ва социал-маданий қурилишни ривожлантириш, бу соҳаларга раҳбарлик қилиш соҳасидаги фаолияти ўнинчи беш йилликда яна ҳам авж оляпти. Чунки бу беш йилликда коммунизм моддий-техника базасини яратиш, социал ривожланиш борасида катта ва янги-янги вазифалар ҳал этилиб, мамлакатнинг социал-иқтисодий ва мудофаа қудрати янада мустаҳкамланади, халқнинг турмуш даражаси тағин ҳам юксалади.

Совет давлатининг иқтисодий ва социал-маданий қурилишни ривожлантиришга қаратилган фаолияти меҳнаткаш инсон бахт-саодати учун курашнинг ёрқин ифодасидир.

У. ЧОРИЁРОВ,
М. ФАЙЗИЕВ,
юридик фанлари кандидатлари.

УСМОН ЮСУПОВ номли аграр саноат бирлашмасига қарашли «Янгийўл» совхозининг 5-бригадаси ишчилари чорва қишловига мўл озуқа тайёрлаш мақсадида мавжуд резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланмоқдалар. Айни кунларда судан ўти қўшиб экилган 40 гектарлик бедазорда иккинчи ўрим тугай деб қолди. Суратларда: бригада бошлиғи Анвар Эшондадаев билан илғор ишчи Сервер Ёқубовлар ўриш учун етилган карталарни аниқламоқдалар. Чапдаги суратда ўрим пайти.

Ҳ. Мирзакаримов фотолари.

ЗАВОД МАГИСТРАЛИ

ЭКСКАВАТОРЛАР ерга чўмичини ташлаб, уни қўпориб олмоқда. Каттакон котлован тубида кўп тонналик самосвал машиналар қўнғизга ўхшаб ўрмаламоқда. Пармаловчи станоклар тинмай ишламоқда, портлатувчилар «жангга» тайёргарлик кўрмоқдалар... Бундоқ қарасангиз коннинг бу қудратли механизми «ўзича» яшаётгандек — минглаб кишилар ва юзлаб ҳар хил машиналар қатнашаётган бутун иш манзарасини назорат остида ушлаш мумкин бўлмагандек гуюлади.

Одам дарҳақиқат буни уддалай олмайди. Лекин кибернетик система бу вазифани жуда яхши ҳал этяпти. Самосвалларга ва экскаваторларга ўрнатилган датчиклар ҳисобдон машина билан боғланган қабул қилувчи қурилмага радио орқали маълумот юбориб турибди. Диспетчер бир нарсани билмоқчи бўлса, қаерда бўлмасин ва нима иш билан шуғулланаётган бўлмасин, ҳар қандай экипаждан тўла-тўкис жавоб ола билади.

Бу гап орзу, эртанги куннинг ишлари эмас. Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг конларида шундай система ишлаб турибди. Навоийнинг materials кончиларига ҳам шунақаси яратиляпти. Бунинг авторлари — Ўзбекистон ССР фанлар академияси кибернетика институтининг олимлари бўлиб, шу институтнинг лойиҳа конструкторлик бюроси коллективи уни амалга ошириш билан шуғулланди.

Бу хўжалик ҳисобидаги муассаса фан-техника тараққиётининг муҳим эҳтиёжлари тақозоси билан бунёдга келди. Муассаса тузилганига ҳали беш йил тўлмаган бўлсада, иш ҳажми қарийб ўн баравар кўпайди. Бюро кенгайиб, Нукус ва Самарқандда, Наманган ва Фарғонада, Ангренда ҳам филиаллари очилди. Конструкторлар яратган автоматлаштирилган бошқариш системалари бугунги кунда кўпгина корхоналарда жорий этилди, бир қанча соҳалар — пахта тозалаш саноати, енгил саноат, қурилиш ва автотранспорт министрликлари шундай системалар билан ишламоқда. Территориал автомат бошқариш системалари ҳамда республика халқ хўжалигини автоматлаштирилган бошқариш системаси муваффақият билан ишлаб чиқилмоқда.

Буларнинг ёнига технология жараёнларини бошқаришни автоматлаштириш қўшилиб, у ҳам дарҳол муҳим ўринни эгаллади.

Конструкторлар Тошкент агрегат заводининг буюртмаси билан токарлик қила оладиган робот-манипулятор ясадилар: корхонада бутун бир участкага шундай роботлар қўйилмоқчи. «Ташкенткабель» заводи учун мис катанкани узлуксиз равишда қуйиш ва прокат қилишни бошқаришни автоматлаш лойиҳаси ишлаб чиқилди. Фарғоналик ва наманганлик тўқимачиларнинг илтимосларига биноан тўқимачилик ишларини автомат тарзда бошқариш системалари ишлаб чиқилмоқда.

Автоматлаштирилган бошқариш системасини яратувчилар ҳар қандай ишлаб чиқариш босқичи технология оқимидаги ҳар бир бўғин бугунги фан-техника ютуқлари позициясидан турибгина ҳал этилиши кераклигини яхши биладилар.

А. БАРАЧОВ,
ЎзТАГ мухбири

КИТОБЛАР МАСКАНИ

БУ ДАРГОҲ ҳамиша одамлар билан гавжум. Кимдир янги асарлар сотиб олмоқда, кимдир келтириладиган китоблар ҳақида савол бермоқда. Ширинсуҳан сотувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Улар гоҳ жавонларга интилишади, гоҳ қаергадир телефон қилишади.

Ўзбекистон китоб савдоси бирлашмасига қарашли обунавий нашрлар магазини пойтахтимизнинг серқатнов кўчаларидан бирига жойлашган. Улкан китоб саройининг бир ёқ қанотини эгаллаб турган мазкур муассасани ҳақиқатан ҳам нодир адабиётлар маскани деса бўлади. Шу кунларда бу ердан доҳиймиз В. И. Лениннинг 25-томигача бўлган тўлиқ асарлар тўпламини, 6 жилдлик «Халқаро ишчилар ҳаракати»нинг икки томини, «Катта ўзбек энциклопедияси»нинг 8 томини бемалол сотиб олиш мумкин. Обуначилар эса Пушкин, Лермонтов, Гоголь, Твардовский, Кочин, Пермяк, Мартинов, Қулиев, Кугултинов, Ойбек, Сафаров, Уйғунларнинг навбатдаги томларини варақлаб мамнун бўлмоқдалар.

— Мен Тошкент Давлат университетининг толибасиман,— дейди магазинга ташриф буюрганлардан бири Шаҳруза Алиева, — дорилфунунга бораётиб, кунда, кунаро мана шу магазинга кириб ўтишни яхши кўраман. Чунки бу ерда илм оламининг ҳамма соҳаларига тааллуқли китобларни кўриш мумкин. Жумладан мен яқинда чоп этила бошлаган 5 томлик математика қомусининг биринчи томини излаб юрибман...

Магазин ходимлари иложи борича кўп сонли талабгорларнинг ҳожатини чиқаришга ҳаракат қиладилар. Коллективга ўз касбининг устаси, олий маълумотли ўртоқ Флюра Шарафутдинова раҳбарлик қилмоқда.

— Бизнинг ишимиз ўзига хос, — дейди магазин директори, — янгидан нашр этиладиган асарларга обуна қилишни йил бўйи давом эттирамиз. Деярли ҳар куни телефон орқали томларнинг навбатдаги китоби келганлиги ҳақида обуначиларни бохабар қилиб борамиз. «Ташсельмаш», «Таштекстильмаш» заводлари ва В. П. Чкалов номли авиация ишлаб-чиқариш бирлашмаси кабн корхоналардаги китобхонларимиз эса алоҳида имтиёзларга эга. Уларга махсус абонементлар орқали китоблар берилади.

Бу ишларда магазинимизнинг В. Циганкова, С. Маргарян, Н. Ураева, М. Абдуллаева, Р. Фитихова ва Г. Каримова сингари ишчан ходимлари актив фаолият кўрсатишмоқда. Буни ташаккурномалар дафтарига ёзилган миннатдорчилик сатрларидан ҳам билса бўлади.

... Эл орасида эзё нурини тарқатиш энг саховатли ишлардан биридир. Обунавий нашрлар магазини ходимлари ўз ҳаётларини бу ишга бағишлаганларидан ғоят хурсандлар.

У. РАҲИМОВ.

Суратда: (ўнгдан чапга) Н. Ураева, С. Маргарян ва Ф. Шарафутдиновалар иш устида.

А. АБАЛЯН фотоси.

1917 ЙИЛ, ИЮЛЬ

ФЕВРАЛЬ инқилобининг бешинчи ойи қизғин воқеалар билан бошланди.

3 июль куни Вақтли ҳукумат составига кирган кадетлар партиясининг министр-вакиллари арзимас баҳона билан ҳукумат составидан чиқишга қарор қиладилар. Аслида эса улар атайлаб ҳукумат кризисини юзага келтириб, бутун ҳокимият фақат аксилинқилобий кучларнинг вакиллари қўлида жамланишини истар эдилар.

Бироқ, инқилобий кайфиятдаги омма тамомила бошқача хулоса чиқарди: демак, Мувақкат ҳукумат янада заифлашибди. Ҳокимият энди бутунлай Советлар қўлига ўтиши зарур!

Шу куни эрталаб пойтахтдаги I-пулемёт полкининг вакиллари РСДРП Петроград умумшаҳар конференцияси (у 1-июль куни иш бошлаган эди) ўтаётган бинога келиб, Советларнинг ҳокимиятни ўз қўлларига олишларини талаб қилиб чиқишга тайёр эканликларини билдирдилар. Конференция делегатлари дарҳол районлар ва корхоналарга йўл олиб, бунинг мақсадга мувофиқ эмаслигини, ҳали вақт борлигини тушунтирдилар, акс ҳолда анархистлар ҳам ўз навбатида ташаббускори бўлаётган намойиш қонга ботирилиши мумкин эди. Қатор заводларнинг ишчилари большевикларнинг таклифига кўндилар, аммо Гренадёр полки запас батальонининг пулемётчилари кечқурун соат 9 ларга яқин «Йўқолсин ўн капиталист-министр!», «Бутун ҳокимият — Советларга!» шиорини кўтариб, кўчага чиқдилар. Уларга Павловск, 3-ўқчи ҳамда 180-пиёда запас полклари ҳам қўшилди.

РСДРП Марказий Комитети аъзолари Кшесинская уйи олдига тўпланган намойишчиларни ўз казарма ва заводларга дарҳол қайтиб кетишга, буржуазиянинг иғво қилишига йўл қўймасликка чақирдилар, аммо бу уринишлардан ижобий натижа чиқмагач, большевиклар тўпланганларни фақат тинч намойиш ўтказишга даъват қила бошладилар.

Бу тўғри тактика эди. Бу пайтда аксилинқилобий кучлар Петроград округи қўмондони генерал Потапов бошчилигида пойтахтда «исённи бостириш ва тартиб ўрнатиш учун» тегишли тайёргарлик кўра бошлаганди. Аммо, гарнизоннинг қарийб барча полклари намойишчиларни қўллаб-қувватлар эди. Шу сабабли Мувақкат ҳукумат, кўпчилиги эсер-меньшевиклардан иборат бўлган Советлар Марказий Ижроия комитети розилиги билан, фронтдан жазо отрядларини чақиришга қарор қилди. Эсер-меньшевикларнинг бундай розилиги улар аксилинқилобий кучлар томонига буткул ўтиб, революция ишига хиёнат қилганлигидан дарак берарди.

Эртасига эрталаб юз минг ишчи ва солдатлар, Кронштадт матрослари Петрограднинг марказий кўча ва майдонларига чиқдилар.

В. И. Ленин ўша вақтда большевиклар партияси штаби жойлашган Кшесинская уйи балконидан туриб, намойишчиларни хушёрликка, ҳар хил иғволарга берилмасликка чақирди, уларнинг асосий шиори бўлган «Бутун ҳокимият — Советларга!» талаби пировард натижада албатта амалга ошишига қатъий ишонч билдирди.

Тинч намойиш иштирокчилари Невский ва Литейний проспектларидан, Садовая кўчасидан ўтиб бордилар. Шу пайт уйларнинг том ва чердакларига, пистирмаларга биқиниб олган казак отрядлари пулемётлардан ўқ уза бошладилар. Неча ўнлаб намойишчи яраланди, ҳалок бўлди. Қон тўкишлар кечқурун яна бошланди...

Шу куни, яъни 4 июль кечқурун партия Марказий ва Петербург комитетларининг В. И. Ленин раҳбарлигидаги кенгаши намойишни ташкилий равишда тўхтатиш ҳақида қарор қабул қилди.

5 июль куни пойтахтда ҳеч қандай намойиш бўлмади. Демак, большевиклар тактикаси ғалаба қилди, инқилобнинг асосий кучлари омон қолди.

Шунга қарамай ҳукумат намойиш қатнашчиларига қарши оммавий репрессия бошлади. Советлардаги эсер-меньшевик кўпчиликнинг «бутун ҳокимият тўлалигича ҳозирги ҳукумат қўлида қолавериши зарур» деган резолюцияни қабул қилиши ҳам ҳукуматга жуда қўл келди. Аввало, Мувақкат ҳукумат большевиклар партиясига, унинг доҳийси В. И. Ленинга қарши туҳмат кампаниясини авж олдирди. «Правда», «Солдатская правда» ва бошқа газеталар ёпилди. 5 июль куни қорагуруҳчи «Живое слово» газетаси В. И. Ленин Германия бош штаби билан алоқа қилиб туради, деган мазмунда уйдирма тарқатди. Худди шу куни душман армияси рус фронтини ёриб ўтгани ҳақида хабар олингач, бунда ҳам гўё Лениннинг қўли бор, деган тамомила асоссиз шов-шув кўтарилди, большевиклар ва унинг раҳбари революция душмани, деб эълон қилинди. Шундай шароитда Князь Львов ўрнига Керенский раис-министр лавозимини эгаллаб, ҳокимият тепасига келди, Мувақкат ҳукумат «революцияни қутқариб қолувчи ҳукумат» деб эълон қилинди, унга жуда катта ваколатлар берилди.

Шу тариқа икки ҳокимиятчилик даври тугади. Февраль инқилобидан кейин содир бўлган учинчи сиёсий кризисдан сўнг эсер-меньшевик раҳбарларнинг сотқинлиги туфайли буржуазия якка ҳоким бўлиб олди. Демак, Советлар учун тинч йўл билан ҳокимиятни эгаллаш, революциянинг тинч йўл билан ривожланиш имконияти қолмади...

7 июль куни Мувақкат ҳукумат Ленин ҳамда большевиклар партиясининг таниқли арбобларини қамоққа олиш ҳақида қарор чиқарди. Улар 3—5 июль куни Петроград шаҳрида гўё давлат ҳокимиятига қарши қуролли чиқишни ташкил қилганликда айбландилар.

Большевиклар подпольега кетишга мажбур бўлдилар. В. И. Ленин Разлив станцияси яқинидаги посёлкага яширинча кўчиб ўтди ва бу ерда партиянинг VI съездига тайёргарлик ишига киришиб кетди. Доҳийнинг июль ойидаги воқеаларга берган аниқ синфий баҳо ҳамда таҳлиллари, большевистик партиянинг янгича шароитда қўллаяжак тактикаси ҳақидаги кўрсатмалари съезд ишининг мустаҳкам пойдевори бўлди.

Худди шу даврда Туркистон ўлкасида ҳам 4-июль воқеалари акс-садо берди. Бу ерда ҳам айни Петрограддаги каби эсер-меньшевиклар сотқинлиги туфайли бутун ҳокимият Мувақкат ҳукуматнинг Туркистон Комитети қўлига ўтди. Мазкур комитет революцион кайфиятдаги ишчи ва солдатларга қарши ҳужумни авж олдириб, ҳар қандай йиғилиш ва митинглар ўтказишни ман қилди.

Бироқ, инқилобий руҳдаги омманинг эсер-меньшевиклар кўпчилик овозга эга бўлган Советларнинг ҳукумат билан келишувчилик сиёсатидан норозилиги кучайиб бораверди. Масалан, ўлкада турган 2-Сибирь полки солдатлари Тошкент совети уларнинг одилона талабларини рад этганлиги учун шу Советнинг ижроия комитетига қатъий ишончсизлик билдирди ҳамда Советларнинг наказини бажармаганлиги учун қайта сайловлар ўтказишни талаб қилиб чиқди. Кейинчалик шундай ҳам бўлди.

Июль ойидаги воқеалардан сўнг В. И. Ленин ёзганидек, Россиядаги революциянинг тинч ривожланишига бўлган ҳар қандай умидлар узил-кесил йўққа чиқди. Худди шу тинч ривожланиш даврининг «Бутун ҳокимият — Советларга!» шиори ҳокимият амалда ҳарбий диктатура қўлига ўтганлиги ҳамда эсер ва меньшевикларнинг революция ишига мутлақо хиёнати туфайли кун тартибидан олиб ташланди. Энди бўлажак қуролли қўзғолоннинг мақсади ҳокимиятни энг камбағал деҳқонлар қўллаб-қувватлаган ишчилар синфи қўлига ўтишидан иборатдир!

Июль воқеаларининг зўр сабоғи, аниқ доҳиёна хулосаси, бундан буёнги большевистик программа ана шундай эди.

И. СУЛТОНОВ.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

УШАЛГАН ОРЗУ

ОКТЯБРЬ инқилобидан кейинги дастлабки кунларданоқ бутун мамлакатни электрлаштириш бош масалалардан бири бўлиб қолди. Ҳаётнинг бу талаби ленинча ГОЭЛРО планида мужассамлашди. Қисқа муддатда бир неча электростанциялар қурилди.

1940 йил март ойида Ўзбекистон Компартиясининг IX съездида республикадаги саноат корхоналари билан электр энергияси ишлаб чиқариш ўртасида мутаносиблик йўқолгани ва бунинг натижасида айрим корхоналар бекор туриб қолаётгани ҳақида гап бўлган. Улуғ Ватан уруши бошлангандан кейин эса бепоён мамлакатимиздаги жуда кўплаб корхоналар Ўзбекистонга эвакуация қилинди. Буларни ҳаракатга келтириш учун жуда кўп электр энергияси зарур эди. Худди шунинг учун ҳам Ўзбекистонда гидроэлектростанциялар қуриш долзарб масала бўлиб қолди. Фарҳод ГЭСи қурилиши 1943 йилда СССР Давлат Мудофаа Комитетининг қарори билан бошланди. Йил охирида 70 минг кишилик қурувчилар армияси барча қийинчиликларни енгиб, Сирдарёнинг янги ўзанини қазиб битказди. Қурувчилар орасида кўплаб колхозчилар ҳам бор эди. Улар бу қурилиш натижасида ўзбек халқининг асрий орзуси — Сирдарё суви билан қўриқ ерни суғориш мумкинлигини ҳам кўриб туришган эди.

Фарҳод ГЭСи қурилиши чинакам халқ жасорати майдонига айланди. Уруш айни авжига чиққан, барча маблағ ва кучлар фронтга сафарбар этилган, ниҳоятда оғир шароитларда кишилар юксак матонат намуналарини кўрсатиб меҳнат қилдилар. Ярим очлик, ярим яланғочлик, табиатнинг жазирама иссиғи ва қаҳратон совуғи ватанпарвар халқ иродасини енголмади. ГОЭЛРО планининг актив авторларидан бири, академик Г. О. Графтио шундай деган эди: «...Сиз шуни билишингиз керакки, мамлакатни электрлаштириш планида Фарҳод гидроэлектростанцияси ҳам назарда тутилган ва у Бекобод номи билан аталган. Агар ёдимдан кўтарилмаган бўлса, унинг қуввати 20 минг киловатт атрофида белгиланган эди.

Бу ерда ишлаётган халқ жасоратини қаранг-а! Инженерлик нуқтаи назаридан бу қурилиш алоҳида ҳайрат уйғотмаслиги ҳам мумкин. Халқ кайфияти-чи! Қурувчиларнинг ташаббусини кўринг. Мен Фарҳод тоғи этагидаги бу қурилишни кузатаётиб, унда қурилишнинг техникавий томони эмас, балки ленинча электрлаштириш планининг ҳаётбахш руҳи яшаётганини кўрдим. Руҳ! ГОЭЛРО планининг руҳи унинг техникавий асосидан кучлироқ эди».

1947 йилнинг 27 декабрида, соат ўн икки яримда станциянинг турбиналаридан бири ҳаракатга келди!..

1948 йил 15 февралда иккинчи агрегат ҳам саноат токи ишлаб чиқара бошлади.

Шу йилнинг 27 майида Сирдарё суви қўриқ ерга оқа бошлади. Афсонавий Фарҳод уддасидан чиқолмаган ишни оддий совет кишилари амалга оширдилар.

1949 йилнинг 5 майида 3 агрегат ва 30 июнда сўнгги — тўртинчи агрегат ишга тушди.

1946—1947 йилларда Фарҳод ГЭСи бунёдкорлари икки марта СССР Министрлар Советининг Кўчма Қизил Байроғини олишга муваффақ бўлишган.

Фарҳод ГЭСи фақат электр энергияси берибгина қолмай, Фарҳод сув хўжалиги комплексининг бунёд этилишида асосий звено бўлди. Қўриқ ерда минглаб гектар ерлар ўзлаштирилди, уларда 7 та район ва 47 совхоз ташкил этилди.

Фарҳод ГЭСи қурилиши республикамиз тарихида халқнинг оммавий жасорати намунаси бўлиб қолди.

Кейинги йилларда Янгиер районида «Ширин» шаҳри бунёдга келди. Фарҳод ГЭСи территориал жиҳатдан ҳозир «Ширин» ихтиёрига ўтказилди...

КЎП СУТ СОҒИБ ОЛИНМОҚДА

ЧИНОЗ районидаги хўжаликларнинг чорвадорлари ҳар бош сигирдан 1808 килограмм — ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 125 килограмм кўп сут соғиб олдилар. Бу эса Тошкент областида энг кўп соғиб олинган сутдир. Сигирларнинг озуқа рационини яхшилаш, фермалардаги ишларни комплекс механизациялаш туфайли ана шундай муваффақиятга эришилди. Юқори Чирчиқ, Калинин, Қуйи Чирчиқ, Тошкент районларидаги ва бошқа районлардаги хўжаликларнинг чорвадорлари ҳам мўл-кўл сут етиштиришга эришдилар.

(ЎзТАГ).

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ пойтахтида фашист хунтанинг Чили халқига нисбатан қилаётган ёвузликларига қарши норозилик намойиши бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари Чили халқи билан курашда бирдамликларини изҳор қилдилар.

И. Макурин фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Дунё овози
чет эл хабарлари

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ИЛМИЙ ҲАМКОРЛИК

● СОФИЯ. Болгария фанлар академиясининг президенти академик А. Балевский «Земеделско знаме» газетасида босилган суҳбатида Совет — Болгария илмий-техника ҳамкорлигига юксак баҳо берди. У ҳар икки қардош мамлакат ўртасида фан ва техника соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида ҳар йили шартномалар имзоланаётганлиги ва янги шартнома, битим ҳамда протоколлар тузилаётганлигини айтди.

Ҳар иккала мамлакатнинг олимлари ўтган беш йилликда 460 илмий-техникавий проблема юзасидан биргаликда иш олиб бордилар.

Биргаликда қилинган ана шу меҳнат, деди А. Балевский, самарали натижалар берди. Янги илмий кашфиётлар қилинди, элементар зарралар назарияси ва космик нурларни тадқиқ этишга доир бир қанча қимматли асарлар чоп этилди.

МУТТАСИЛ РИВОЖЛАНАЁТГАН СОҲА

● БЕРЛИН. ГДР электрон ва электро техника саноатида ишлаётган 430 минг меҳнаткаш йилнинг биринчи ярмини муваффақиятли тамомлади. Улар шу давр ичида пландан ташқари 500 миллион маркадан зиёд маҳсулот ишлаб чиқардилар.

Шу йилнинг дастлабки олти ойи ичида эришилган кўрсаткичлар бу соҳа тез ривожланиб бораётганлигини исбот этади. Шу соҳадаги корхоналар бир иш кунида ўрта ҳисобда 96 миллион маркали маҳсулот ишлаб чиқардилар. Бу—1975 йилда бир иш кунида тайёрланган маҳсулотдан қарийб 20 миллион маркали ортиқдир. Кейинги йил мобайнида шу соҳада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 13 баравардан зиёд кўпайди.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

● ГАВАНА. Нуэвитас шаҳридаги Октябрь революцияси номли азотли ўғит комбинатини республикада Куба — Совет дўстлиги машъали деб атайдилар. СССРнинг актив ёрдами билан қурилган бу корхона 1975 йилнинг декабрида — Гаванада Куба Компартиясининг тарихий I съезди давом этган кунларда ишга туширилди.

Комбинат ишчилари Октябрнинг 60 йиллиги ва Монкада казармаси штурм қилинган куннинг 24 йиллиги шарафига мамлакатнинг жадал ривожланиб бораётган қишлоқ хўжалиги учун ғоят зарур бўлган 266,8 минг тоннадан зиёд химиявий ўғит ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар.

● РИМ. Италияда партия билетларини алмаштириш ва Италия коммунистик партияси сафига янги аъзолар қабул қилиш каби анъанавий кампания муваффақиятли ўтмоқда. «Унита» газетасининг хабар беришича, 30 июнгача 1 миллион 791.458 киши 1977 йил нусхасидаги партия билетларини олди.

● АММОН. Исроил оккупациячи маъмурлари босиб олинган территориялардаги маҳаллий Араб аҳолисининг ерларини қонунга хилоф равишда мусодара қилишни давом эттирмоқдалар. Матбуотнинг хабар беришича, улар Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги Женин шаҳри районида арабларнинг беш юз донум (1 донум 0,1 гектарга баравар) ерини мусодара қилганлар. Эндиликда бу ерлар тақиқланган зона деб эълон қилинди.

ПОКИСТОНДАГИ АҲВОЛ

ИСЛОМОБОД. (ТАСС). Покистон ҳарбий маъмуриятининг бошлиғи генерал Зиёул Ҳақ юстиция министрлигига мамлакатда октябрь ойида умумий сайлов ўтказишга тайёргарлик кўришга, жумладан марказий сайлов комиссиясини тузишга дарҳол киришиш тўғрисида кўрсатма берди.

Покистон ташқи ишлар министрлиги барча дипломатия ваколатхоналарини ҳукумат алмашилганлиги ҳақида расмий хабардор қилиб, уларни мамлакатнинг ташқи сиёсати давомийдир, деб ишонтирди. Сиёсий арбобларни қамоққа олиш давом этаётган бўлса ҳам, баъзи раҳбарлар, шу жумладан оппозициячи таниқли арбоб Пир Пигаро қамоқдан озод қилинган. Ҳарбий маъмурият вакили қамоққа олинган бошқа раҳбарлар, шу жумладан собиқ Бош министр З. А. Бхутто сайловга бир ой қолганда озод этилишини ва уларга сиёсий иш билан яна шуғулланиш ҳамда сайлов олди кампаниясида қатнашишга рухсат берилади деб айтди.

Мамлакатнинг ҳамма шаҳарларида осойишталик сақланмоқда. Давлат муассасалари, алоқа органлари, магазинлар нормал ишлаб турибди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Хомутов шаҳридаги қувур-прокат заводи 30 йилдан бери мамлакатимизга ўз маҳсулотини экспорт қилиб келади. СУРАТДА: корхонада газ қувурлари тайёрланаётган цех.

ЧТК—ТАСС фотоси.

УЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИ СЕССИЯСИНИНГ ЯКУНЛАРИ МАЪҚУЛЛАНДИ

ПРАГА. (ТАСС). ЧКП Марказий Комитети президиуми ва ЧССР ҳукумати Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг 1977 йил 21—23 июнь кунлари Варшавада бўлиб ўтган XXXI мажлиси натижаларини кўриб чиқиб, унинг якунларини маъқулладилар. ЧКП Марказий Комитети президиуми билан ЧССР ҳукумати Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги йилида бўлиб ўтган ва социалистик ҳамдўстлик давлатларининг бирлиги янада мустаҳкамланганлигини ва ҳар жиҳатдан ривожланганлигини, халқаро воқеаларга уларнинг таъсири ўсганлигини намойиш қилган мажлислари катта халқаро сиёсий аҳамиятга молик эканлигини таъкидладилар.

ЧКП Марказий Комитети президиуми ва ЧССР ҳукумати фан-техникани ривожлантириш ҳамда унинг натижаларидан халқ хўжалигида ғоят самарали фойдаланиш соҳасида собитқадам халқаро ҳамкорликни ва интеграцияни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш тўғрисида кенгашнинг берган тавсияларини қўллаб-қувватладилар. Улар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгашининг Варшава сессияси натижалари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг халқ хўжалигини янада уйғун ва доимий ривожлатириш, улар ўртасидаги иқтисодий алоқаларни янада чуқурлаштириш йўлида қўйилган муҳим қадам бўлади, деб уқтириб ўтдилар.

ФЕРМАЛАРДАН ХАБАРЛАР

ЎРТА ЧИРЧИҚ. Свердлов номли колхознинг сут соғувчиси Боғлар опа Ҳасанова орттирган йигирма беш йиллик бой тажрибасини ёшларга ўргатиб келмоқда. Фермадаги кўплаб ёш сут соғувчилар устозлари изидан бориб, йилдан-йилга чорва моллари маҳсулдорлигини оширишмоқда. Қизларгул Имонбердиева ана шундай шогирдларнинг бири. Юбилей йилида устоз ва шогирд мусобақалашиб меҳнат қилишяпти.

Тажрибали соғувчи Б. Ҳасанова йил давомида қарамоғидаги сигирларнинг ҳар биридан 3900 килограммдан, шогирди Қ. Имомбердиева эса 3500 килограмм сут соғиб олишга аҳд қилдилар. Ҳозир ҳар икки сут соғувчи боқимларидаги говмушлардан кунига 8—10 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олаётир.

Г. ИСОҚОВА.

●

ТОШКЕНТ. «Тошкент» совхози чорвадорлари ем-хашак тайёрлаш ишларини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар. Шу кунгача совхозда 1450 тонна сенаж бостирилди. 140 гектар майдондаги беда яхши парвариш қилинаётганлиги туфайли ҳосилдорлик ортиб бормоқда. Ем-хашак тайёрловчилар бу йил бедани камида беш маротаба ўриб олиш тадбирларини кўришаяпти. Чорва моллари учун мустаҳкам озуқа базаси тайёрлашда механизаторлардан Р. Ёқубов, Ғ. Абдураҳмонов, Т. Суннатов ва бошқалар алоҳида ўрнак кўрсатишяпти.

Т. ДУСОНОВ.

●

ОҲАНГАРОН. «Оҳангарон» совхозининг илғор сут соғувчиси Тўлғаной Қодирова ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда. У ҳар куни боқимидаги сигирлардан 9—10 килограммдан ошириб сут соғиб оляпти. Илғор сут соғувчи ўтган йили эришган меҳнат муваффақиятлари учун «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотланган эди. Юбилей йилида юксак мукофотдан руҳланиб меҳнат қилаётган Тўлғанойнинг режалари янада улкан. У йил охиригача боқимидаги соғин сигирларнинг ҳар биридан 3500 килограммдан сут соғиб топширишга ҳаракат қилмоқда.

Ф. ПАРДАЕВ.

МОСКВАДА „ТОШКЕНТ" КИНОТЕАТРИ

Ватанимиз пойтахтида «Ўзбекистон» номи билан аталувчи меҳмонхона, кўча, чойхона, ресторан бор. Булар пойтахтимизнинг ҳуснига ҳусн қўшиш билан бирга халқларимиз дўстлиги рамзи ҳамдир. Яқинда Москванинг Ново-Кузнецкая кўчасида шарқ услубида қурилган икки қаватли «Тошкент» кинотеатри томошабинларга ўз кучоғини очди. Бинога киришингиз билан доҳий Лениннинг портретига кўзингиз тушади. Унинг остига «Ҳамма санъатлар ичида биз учун энг муҳими кинодир», деган сўзлар ёзилган. Кинотеатрнинг вестибюлида ўзбек киносининг ўтмиши ва бугунги кунини ифодаловчи фотокўргазма ташкил қилинган. Ўзбекистон кино санъати музейи маъмурияти, Ўзбекистон давлат кинематография комитети ва Тошкент шаҳар кинокontораси прокати ходимларининг ёрдами билан ташкил этилган кўргазмада ўзбек кино санъатининг босиб ўтган шонли йўли ҳақида ҳикоя қилинади. Машҳур ўзбек киноактерлари Ўзбекистон ССР халқ артисти Наби Ғаниев суратга олган «Тоҳир ва Зуҳра», «Насриддиннинг саргузаштлари», СССР халқ артисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Комил Ёрматов суратга олган «Алишер Навоий», «Абу али ибн Сино», «Инқилоб чавандозлари», «Нодирабегим» каби фильмларнинг фотолавҳалари катта ўрин олган.

Шунингдек, Йўлдош Аъзамовнинг «Зулматни тарк этиб», «Ўтган кунлар», Шуҳрат Аббосовнинг, Учқун Назаров, Ҳожи Аҳмеров, Зоҳид Собитов. Дамир Салимов каби режиссёрлар суратга олган фильмлардан ҳам лавҳалар қўйилган.

Ҳужжатли оммабоп фильмлар режиссёри, СССР халқ артисти Малик Қаюмов яратган «Тошкент тўқимачилик комбинати», «Олтин Бенгалия», «Вьетнам менинг ватаним» каби картиналардаги эпизодлар ҳам бу ерга келувчиларнинг эътиборини ўзига тортмоқда.

Кўргазмани тайёрлашда Е. Ф. Лутицкий, Д. Б. Осипов каби рассомлар фаол иштирок этганлар.

Э. ҚОДИРОВ.

КЛАССИК ЖАНРЛАР ТАҲЛИЛИ

Шарқ шеърияти, жумладан ўзбек классик адабиёти жанрларига, шеърий шакллар, тур ва санъатларга бой. Биргина лирик жанрларнинг ўзи йигирма хилдан ошиқдир. Рудакий замонидан бошлаб тартиб бериш расм бўлган шеърий тўпламлар — «девон»ларни варақлар эканмиз, араблардан кириб келган қасида формаси билан бирга маҳаллий анъаналар ва халқ оғзаки ижоди намуналари асосида шаклланган ғазал, рубоий, қитъа каби жанрларни албатта учратамиз. Минг йиллик давр мобайнида шоирларимиз шу жанрларда ижод қилиб, кўнгил дурларини сочдилар, ранг-баранг руҳий кечинмаларнинг ифодаси бўлган лирик маъноларни изҳор этдилар. Бу жанрларнинг аксарияти совет даврида ҳам барҳаётлик топиб, социалистик воқеъликни ифодалашга хизмат этмоқда.

Адабиётнинг жанрларга сероблиги унинг кўп йиллик тараққиёти, услуб ва усулларининг хилма-хиллиги, ифода ва имкониятининг мўллигидан нишонадир.

Албатта, бу жанрлар ҳамма вақт бир хил даражада қолиб кетган эмас. Форс-тожик ва ўзбек шоирлари ижодида лирик жанрлар асрдан-асрга такомиллашиб, ҳар бир шеърий шаклнинг янги имкониятлари очилиб борди. Тасвирий-эстетик функциялари ўзгариб турди, айрим жанрлар эскирди, янгилари пайдо бўлди. Чунончи, X — XI асрлар адабиётида кенг қўлланилган қасида ва муаммо кейинги асрларда деярли учрамайди, илгари кам қўлланилган тасмит формалари эса (мухаммас, мураббаъ, мусаддас) XVIII — XIX асрларда асосий жанрларга айланди. Поэтик жанрлар ҳам миқдор жиҳатдан, ҳам сифат жиҳатидан кучли тараққиётни бошдан кечирган.

Адабиётшунос Р. Орзибековнинг яқинда чоп этилган «Лирикада кичик жанрлар» монографияси адабиётимиз тарихининг ана шу муҳим назарий масалалари хусусида баҳс этади.

Тадқиқотчи олимларимизнинг ишларида, адабиёт тарихи дарсликларида классик жанрларнинг хусусиятлари тўғрисида, уларнинг пайдо бўлиши ҳақида анча фикрлар баён этилган бўлса ҳам, лекин жанрларни махсус тарихий эволюцион тараққиёт аспектида ўрганиш ҳали амалга оширилмаган эди.

Р. Орзибековнинг китобида классик жанрларнинг бир қисми (рубоий, қитъа, фард, туюқ ва бошқалар) таҳлил қилинган. Тадқиқотчи ҳар бир лирик жанрнинг мураккаб тадрижий такомил йўлини кўрсатиш, уларнинг шаклий хусусиятлари, тузилишидаги ўзгаришларни аниқлаш орқали адабиётимизнинг ривожланиш даражаси — ҳар бир давр адабий анъаналари, шоирлар томонидан киритилган янгиликларнинг жанрларда акс этишини кўрсатиб беради. Шундай қилиб, жанрлар тараққиёти мисолида традиция ва новаторлик диалектикаси, услуб ва усуллардаги тараққиёт босқичлари текширилган. Шуни ҳам айтиш керакки, адабий жанр фақат шаклий белгилар йиғиндисидан иборат эмас, шу каби жанрнинг тараққиёти деганда нуқул ташқи белгилардаги ўзгаришлар назарда тутилмайди. Бу жараён даставвал мазмунда, адабий-эстетик маънонинг ифодаланишида намоён бўлади. Р. Орзибеков масаланинг шу томонига алоҳида эътибор бериб, ҳар бир даврда пайдо бўлган янги мавзулар, янги ғоялар, янги тасвирий воситаларнинг қадимий жанрларга таъсирини очиб беради. Маълумки, классик жанрларнинг келиб чиқиши, ҳар бирига хос алоҳида хусусиятларни таърифлаш, ажратиб кўрсатиш илгариги адабиётшунослар орасида, ҳозир ҳам баҳсу мунозараларга сабаб бўлиб келмоқда. Монография муаллифи араб, форс, эски ўзбек тилидаги жуда кўп манбаъларни кўздан кечиради. Инқилобдан аввалги адабиётшунослар, совет олимлари ва чет эл тадқиқотчиларининг фикрини жамлаб, мазкур масалани ойдинлаштиришга ўз ҳиссасини қўша олган. Биргина рубоийнинг таърифида қирққа яқин назарий маълумотларнинг жалб этилганлиги Р. Орзибековнинг чуқур илмий изланиш олиб борганидан далолат беради.

ТАҚРИЗ

Классик жанрларнинг хусусияти шундаки, уларда шаклий белгилар жуда қатъий ва барқарор бўлгани ҳолда, уларнинг бир-бирига ўхшашлиги ҳам тез кўзга ташланади. Баъзан икки ёки уч жанрда бир хил тузилишни кўриш мумкин. Масалан, рубоий, қитъа ва туюқни оладиган бўлсак, буларнинг учаласи ҳам тўрт мисрадан иборат бўлади. (Қитъа баъзан 3-4 байтли бўлиши мумкин). Лекин шунга қарамай, бу жанрларнинг ҳар бири алоҳида эстетик таъсир кучига эга. Китобхон рубоийни ўқиганда олам ва инсоният тўғрисида чуқур хаёлларга ботади; ҳиссиётлар, туйғулар гирдобида қолади; безовта, беором руҳнинг парвозлари, лазиз дамлари билан ошно бўлади. Бироқ рубоий каби тўрт қаторли шеър бўлган қитъа ўқиганда бутунлай бошқача кайфиятда бўласиз. Бунда шоир бизни ҳиссиётлар дунёсига етакламайди. Аксинча қитъадаги фикрлар «қуруқ»роқ, жиддийроқ; уқтириш, ўгит-насиҳат оҳанги биринчи планда туради, ижтимоий-ахлоқий масалалар тилга олиниб, конкрет фойдали хулосалар тарғиб этилади. Туюқни ўқиганда эса яна бошқа бир кайфият юз беради ва ҳоказо. Худди шунинг учун бўлса керак Р. Орзибеков ўз китобида ҳар бир жанрнинг ўзига хос хусусияти, тараққиётини белгилаш билан бирга, лирик жанрлар орасидаги ўзаро алоқани, бир бирига ўхшаш томонлари ва фарқларини изчил тадқиқ этишни мақсад қилиб олиб, бой фактик материал асосида характерли назарий хулосалар чиқаради, муҳим янги илмий мулоҳазаларни ўртага қўяди. Китобда жанрларнинг ўзаро чатишувидан ҳосил бўлган янги шеърий формалар батафсил классификация қилиб ўрганилган. Маълум бўлишича, классик лирик жанрларнинг ҳар бири яна бир неча кўринишга эга. Чунончи, қитъанинг ўзи: ғазал қитъа, тамсил қитъа, тўртлик қитъа, туюқ қитъа, чистон қитъа, тарих қитъа ирсоли масал қитъа каби хилларга бўлинса, рубоийнинг бешта тури, тарих шеърининг эса ўн икки хили мавжуд бўлиб, ўзбек шоирлари буларнинг ҳаммасида ажойиб маҳорат кўрсатганлар. Автор жанрлар атамасига оид чалкашликларни танқид қилиб, муносиб илмий терминларни тавсия этади.

Р. Орзибековнинг «Лирикада кичик жанрлар» китобида ўзбек классик адабиётининг деярли ҳамма вакиллари ижодига мурожаат қилинади. Лутфий, Навоий, Бобир, Мунис, Огаҳий, Муқимий, Аваз сингари маълум ва машҳур шоирлар билан бирга ижоди ҳали ҳам кам ўрганилган Хомулий, Рожий Марғеноний, Истаравшаний, Катта Қўрғаний, Шавқий, Мирий сингари XIX аср маърифатпарвар-демократ шоирлари меросидан кенг фойдаланиб, уларнинг ўзбек адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари кўрсатилади. Ҳар бир шоирнинг муайян жанр соҳасидаги санъаткорлиги, новаторлиги таҳлил этилади.

Монография текшириш объекти қилиб олинган жанрларнинг пайдо бўлиши, тадрижий эволюцияси тўғрисида яхлит тасаввур бера олади, китобхонни бу борада анча янги илмий маълумотлар билан қуроллантиради, адабиётшуносликнинг катта соҳаси бўлган жанрлар назарияси инкишофида муҳим босқич бўла олади. Бироқ китобда ҳали қиёмига етмаган хулосалар ҳам бор. Масалан, тарих, муаммо, чистон каби шеърларни баъзилар бадиий санъат формаси десалар, баъзи олимлар жанр сифатида тилга оладилар. Р. Орзибеков бу қарашларни солиштиради, аммо улардан қайси бири тўғрилиги ҳақида қатъий фикр билдирмайди, натижада ўзи ҳам тарих, муаммо, чистон, мувашшаҳ ҳақида гапирганда бир жойда уларни жанр деб кўрсатса, иккинчи жойда шеърий санъат сифатида кўрсатиб ўтади. Афтидан, топишмоқ усулида ёзилган бундай шеърларни мустақил жанр сифатида тарифлашга асос йўқ. Р. Орзибековнинг ўзи таъкидлаганидек, улар рубоий, қитъа, ғазал каби жанрлар формасидан фойдаланиб ёзалади. Классик адабиёт назариячилари ҳам бу каби шеърларни бадиий санъат намунаси сифатида таъриф этадилар.

Бундай жузъий камчиликларга қарамай, «Лирикада кичик жанрлар» китоби классик шеъриятимиз таҳлилига бағишланган жиддий тадқиқотлар қаторида муносиб ўрин олувчи қимматли ва фойдали китобдир.

Ғ. САЛОМОВ,
Н. КОМИЛОВ.

Кибрай аҳоли пунктида яна бир мухташам бино қад кўтарди. Оржоникидзе район матлубот жамиятига қарашли «Бахт» магазини аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Магазинда уй бекалари кўплаб замонавий товарларни учратишлари мумкин. Унинг кўп сонли бўлимларида асосан рўзғорбоп буюмлар билан савдо қилинмоқда. Суратларда: (юқоридан пастга) магазиннинг умумий кўриниши; мебеллар ва никелланган идишлар бўлимларида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

МЕХАНИЗАТОРЛАРГА — ДИПЛОМЛАР, МЕДАЛЛАР

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш органлари ишчи ва хизматчилари касаба союзининг Марказий Комитети, СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси механизаторлар конкурсининг якунларини чиқарганликлари ҳақида Москвадан хабар келди. Бутуниттифоқ мусобақасининг ғолиблари орасида Ўзбекистоннинг 217 нафар механизатори ҳам бор. Булар асосан бултур юксак иш унумига эришган, машина-механизмларни жуда яхши сақлашни таъминлаган пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчилари ва бошқалар. Илғорлардан тўққиз киши СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг Олтин медали ва қимматли совға «Москвич» автомашинаси билан мукофотланди. Механизаторлардан 28 кишига мамлакат пансионатларида дам олиш учун бепул путёвкалар топширилади.

СЕНТЯБРГА ТАХТ

КИРОВ районидаги 28 та мактабни янги ўқув йилига тахт қилиш учун оталиқ ташкилотлари яқиндан ёрдам беришмоқда. «Узбексельмаш», «Малика», Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли ишлаб чиқариш бирлашмалари, 1-автобаза, «Узбекзолото» маиший комбинат бошқармаси, «Уртоқ» кондитер фабрикаси ва бошқа корхоналар мактаблар ремонтига фаол ҳисса қўшмоқдалар.

Мактабларнинг жорий ремонт ишларини юқори синф ўқувчиларидан ташкил топган бригадалар жамоатчилик йўли билан бажаришяпти. Ёшларнинг шу ибратли ишлари туфайли давлатнинг 60 минг сўмдан ортиқ маблағи тежаб қолинди.

Райондаги Г. Димитров номли 9-ўрта мактаб ишга тушганда педагогик коллектив беш йил ремонтсиз ишлашга қарор қилган эди. Намунали мактаблардан бири бўлган бу билим даргоҳи етти йил давомида бирон марта ҳам ремонт қилинмади. Бу йил эса капитал ремонтга киришилди. 27 фан кабинетлари, 7 та техника воситалари, 2 та лингафон кабинети янги ускуналар билан тўлиқ жиҳозланди.

Райондаги 5,235-мактаблар ҳам барвақт ремонтдан чиқарилиб, янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди.

С. СУЛТОНОВ.

ФИРМА МАГАЗИНЛАРИ

«УЗПЛОДООВОШЧВИНПРОМ» аграр-саноат бирлашмаси магазинларида Тошкент аҳолиси йилнинг истаган пайтида узум, олма, нок, помидор сотиб олиши мумкин. Бу ерда фирма савдосининг хўжалик ҳисобидаги бошқармаси ташкил қилинди. «Ташплодоовощ» бирлашмаси шаҳарнинг турли районларида жойлашган иқтисослаштирилган ўнта магазинни ана шу бошқарма ихтиёрига топширади. Ёз фаслида мева ва сабзавот ўз сифатини сира ҳам йўқотмай, магазинларга бевосита даладан келтирилади, йилнинг қиш фаслида эса омборлар ва теплицалардан етказиб берилади. Харидорлар магазинлардан ҳар хил маринад, жем, мураббо, компот, шарбат ва «Узплодоовощчвинпром»нинг маҳсулотни қайта ишлайдиган корхоналари бошқа хил маҳсулотларни сотиб олишлари мумкин.

(ЎзТАГ).

Спорт

СОВЕТ ФУТБОЛЧИЛАРИ ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Тунисда 19 ёшгача бўлган ўсмир футболчилар ўртасида биринчи марта ўтказилган жаҳон чемпионати ниҳоясига етди. Аввалига 16 команда тўрт группага бўлиниб, саралаш ўйинларини ўтказди. «Д» группасида қатнашган совет футболчилари беш очко тўплаб, биринчи ўринни эгаллашди ва ярим финалда Уругвай командаси билан учрашдилар. Ўйинни дуранг қилган командамиз 11 метрдан тўплар тепишда ғолиб келиб, финалга чиқди. Бразилия командасини мағлубиятга учратган Мексика футболчилари ҳам финалга йўлланма олишди.

Ўтган дам олиш куни СССР — Мексика командалари чемпионлик унвони учун ўзаро учрашдилар. Асосий ва қўшимча берилган вақтда ғолиб аниқланмади. Ўйин 2:2 ҳисобида дуранг бўлиб якунланди. Аввалига ўн бир метрдан 5 марта тўп тепишда ҳам кучлар тенг келди. Орани очиқ қилиш учун яна ўн бир метрдан тўплар тепилгач, совет футболчилари ғолиб келишиб, жаҳон чемпиони деган юксак унвонни қўлга киритишди. Совет футболи тарихида С. Мосягиннинг шогирдлари биринчи марта бундай шарафли унвонга муяссар бўлдилар.

ЯРИМ ФИНАЛЧИЛАР АНИҚЛАНДИ

Ўтган шанба куни пойтахт автозаводчилари Киевнинг армия спорт клуби командасини қабул қилиб, 1:0 ҳисобида ғолиб келишди ва СССР кубоги мусобақаларининг ярим финалига чиқишди. Пойтахт автозаводчиларига ғалаба келтирган ягона тўпни ўйиннинг иккинчи ярмида ўн бир метрдан Сахаров киритди.

Дам олиш куни эса учта ўйин бўлди. Москва динамочилари киевлик клубдошларини қабул қилишиб, 3:0 ҳисобида ғолиб келишди. Тўпларни Долматов ва Казаченок (2 та) киритишди. Ленинградда маҳаллий «Зенит» билан Донецкнинг «Шахтёр» коллективи ўртасидаги учрашувда ҳисоб очилмади. 11 метрдан тўплар тепишда 4:3 ҳисобида ғолиб келган «Зенит» ярим финалга чиқди.

«Пахтакор» Ворошиловградда «Заря» билан учрашди. Ҳамшаҳарларимиз бу ўйинда бир неча қулай имкониятлардан фойдалана олишмади. Айниқса Виктор Чуркин дарвозабон билан яккама-якка чиқиб, тўп кирита олмади. Учрашувнинг 77-минутида А. Куксов киритган ягона тўп «Заря»ни ярим финалга олиб чиқди.

ЁШЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ УЙИНЛАРИ

Минск шаҳрида Бутуниттифоқ ёшлари иккинчи спорт ўйинлари мусобақалари байроғи ҳилпирамоқда. Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан тўпланган ёш спортчилар мусобақа программасига киритилган 27 турнинг аксариятини Белоруссия пойтахтида ўтказишади. Волейбол, баскетбол, сув полоси, камондан отиш, мерганлик, эркин ва классик курашчилардан сўнг чавандозларнинг биринчилигига ҳам якун ясалди. Учкурашда И. Йўлдошев, С. Шатилов, Э. Ғуломовлар тўртинчи бўлишди. Шунингдек чавандозларнинг конкурс баҳсларида А. Аҳмадшин, Р. Абзалов ва С. Лисицинлардан иборат терма командамиз вакиллари ҳам тўртинчи ўринни олишди. Лекин отни йўрттириш мусобақасида вакилларимизнинг ёмон қатнашиши умумий ўринга таъсир қилди. Ўзбекистон чавандозлари умумкоманда ҳисобида олтинчи ўринни эгаллашди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳунар-техника таълими давлат комитетининг
МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ НОМИДАГИ ТЕПЛОВОЗ-ВАГОН РЕМОНТИ ЗАВОДИ БАЗАСИДАГИ
155-ШАҲАР ТЕМИР ЙЎЛ ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1977—1978 ўқув йилига
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИГА 15, 16, 17 ЁШЛИЛАР ВА СОВЕТ АРМИЯСИДА ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ЎТАБ ҚАЙТГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти темир йўл транспортида ишлаш учун қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди:

Узоқ манзилларга борувчи пассажир поездлари вагонларининг проводниклари.

Ўқиш муддати бир йил. 17 ярим ёшда бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади, ётоқхонадан жой берилмайди.

Машинист ёрдамчиси, тепловознинг механик қисмлари ремонти бўйича слесарь, электр-газ пайвандчи, тепловознинг электр қисми ремонти бўйича слесарь, саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь, совутиш ускуналари ремонти бўйича слесарь, дурадгор.

Ўқиш муддати — 3 йил.

Ўқишга қабул қилинган 8 синф ҳажмида маълумотлилар уч маҳал овқат, махсус кийим-бош билан таъминланадилар, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси вақтида ишланган иш ҳақининг учдан бир қисмини оладилар.

Ўқиш муддати меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини «аъло» баҳоларда битирганларга мамлакатнинг олий ўқув юртлари ёки махсус ўқув юртларига кириш ҳуқуқини берадиган диплом берилади.

Билим юртини битирганлар темир йўл транспорти ишчилари фойдаланадиган барча имтиёзлардан, шунингдек Совет Иттифоқининг исталган манзилига темир йўлда бепул бориш имкониятидан фойдаланадилар.

Билим юрти қошида вокаль-чолғу ансамбли тузилган, ҳар хил тўгараклари ва спорт секциялари мавжуд.

Билим юртига киришни истаганлар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим: директор номига ариза, автобиография, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, ота-онасининг иш жойидан ва турар жойидан справкалар, характеристика ва 8 та фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ (якшанбадан ташқари) СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Червяков кўчаси, 12-уй, (5, 12-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекати). Телефон: 91-14-07.

ТОШКЕНТ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН РЕМОНТ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ
СОВУТИШ ВА САВДО-ТЕХНОЛОГИЯ УСКУНАЛАРИГА ХИЗМАТ КЎРСАТУВЧИ МЕХАНИКЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН
4 ЯРИМ ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КУРСЛАРГА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ВА ОБЛАСТИДА ЯШОВЧИЛАР КАМИДА 3-РАЗРЯДЛИ ЭЛЕКТРИК ЁКИ ИЧДАН ЁНИШ ДВИГАТЕЛЛАРИНИ ТУЗАТИШ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ ИХТИСОСИГА ЭГА БЎЛГАН 20 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ўқувчилар стипендия билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри-32, Грампластинка кўчаси, 40-уй. Телефонлар: 66-21-31, 66-03-65.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитети
32-ҚИШЛОҚ ЎРТА-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1977 — 78 ЎҚУВ ЙИЛИГА
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Кенг ПРОФИЛЛИ ТРАКТОРЧИ-МАШИНИСТЛАР, УЧИНЧИ КЛАСС ШОФЁРЛАРИ, СЛЕСАРЛАР, МЕВАЧИЛИК ва САБЗАВОТЧИЛИК МАСТЕРЛАРИ, ШОФЁР-СЛЕСАРЛАР.

БИЛИМ ЮРТИГА 8 — 10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ, 15 ва УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 — 3 ЙИЛ.

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАР СТИПЕНДИЯ, ИССИҚ ОВҚАТ ВА КИЙИМ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Кириш ҳақидаги ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, соғлиги ҳақида справка, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат, армияга чақирилувчилар учун гувоҳнома, таржимаи ҳоли, ота-онасининг иш жойидан справка.

Билим юрти адреси: Тошкент область, Янгийўл район, Халқобод посёлкаси,

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — «Жарлик» (телеспектаклнинг 1—2-қисми). 14.50 — Ҳужжатли фильм. 15.45 — Табиат билан танишамиз. 16.05 — «Объектив». 16.35 — Концерт. 17.50 — Н. Добролюбов. «Қоронғулик салтанатида ёруғ нур». 18.15 — «Қўшиқларимиз, парвоз эт!». 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильм. 19.35 — Экран дўстларни чорлайди. 20.20 — «Дўстлик трассаси». 20.50 — СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз. 21.00 — Бизнинг биография — 1955 йил. 22.00 — «Вақт». 22.30 — «Раддия» (бадиий фильм, 1-серия). 23.40 — «Рэро» эстрада оркестрининг концерти. 00.05 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Мультфильм. 18.45 — Мактаб ўқувчилари учун кўрсатув. 19.15 — «Мусобақа, тажриба, ташаббус». 19.45 — «Ахборот». 20.00 — «Ёзувчи ва замон». 20.40 — Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг камер оркестри ижро этади. 21.00 — «Ахборот». 21.20 — М. Аҳмедова ва Н. Назаров концерти. 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — Комплекс механизация пахтачиликда бош йўналиш». 22.45 — «Ёш режиссёр: умид ва изланишлар».

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — Муҳаббат ёзи (катта зал), Аёл ва иблис (кичик зал, кундуз ва кечқурун).

Муҳаббат ёзи — «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Кенгуру — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).

Кадкинни ҳамма билади — «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сиздан угина, биздан бугина — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Музика садолари — «ФЕСТИВАЛЬ» (21.00).

Кадкинни ҳамма билади — «ХИВА» (21.00, 22.30).

«2-Узколхозспецстрой» трести коллективи 1-колхозлараро ихтисослашган кўчма механизациялашган колонна бошлиғи Т. А. Аббосовга онаси
Нозбиби ОРИФЖОНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 * ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 01540. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. 1660.